Զ. ՏԱՐԻ 1733 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 14 ՍԱՀՄԻ 4382 — Հ. Տ. 23 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1889 — Ե. Տ. 4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1889 — ՀԻՃՐ. 10 ՐԻՊԻԼ, ԷՎՎԷԼ 1307 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՐՈՂ ԵՒ ՊԻՏԻ ՖՐԱՆՍԷՆ ՀԱՍԷ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌وك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԳԱՆՈՒՄՆԵՐԻ ԱԳԻՆՔԸ

Տարեկան գանկամ	100
Վեցամսեայ »	80
Եռամսեայ »	40
Տարեկան	200
Վեցամսեայ »	100
Օտար երկիրներէ տարեկան գրանք	160
» » վեցամսեայ »	80

Դուրս զրկուած լրագրաց մասնաւոր ծանօթութիւնք գնողութեան վրայ է
Յանձնաժողովներու զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 23 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ ԻՇԽԱՆԻ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

(«Թայմս»ի Փարիզեանի-նկեր, 29 հոկտ.)

«Հելլենական ամուսնութեան վրայ սատ ի Փարիզ պատրաստեամբ կը խօսուի։ Իրաւ է որ ծանր քննադատութիւն մը չի լսեր, բայց Ֆրանսայի դեմ անհաճոյ ցոյց մը կը նկատուի, և եթէ Ֆրանսացիք ոմանք համարձակէին՝ պիտի առարկէին թէ Յունաստան ապերախտութիւն կը ցուցնէ Ֆրանսայի դեմ, իւր գահաժառանգն ամուսնացնելով Գերմանիոյ Կայսեր քրոջ հետ։ Այս զգացում արդարացի չէ, քանի որ տգիտութեան արդիւնք է, բայց և այնպէս բոլորովին անտեղի ալ չէ։ Ֆրանսացիք կը յիշեն թէ Պերլինի Վեհաժողովոյն մէջ գլխաւորապէս իրենց միջամտութեան շնորհիւ Յունաստան ինչ ինչ առաւելութիւններ ձեռք բերաւ, և չեն տեսներ թէ այժմ Սոֆիա Իշխանուհին է որ Հելլենուհի մը կը լինի և ո՛չ թէ Սպարտայի դուքսն (Կոստանդին գահաժառանգն) է որ Գերման կը լինի։ Ֆրանսացիք կը զայրանան տեսնելով թէ հելլենական արքայական Հարստութիւնն, որուն այնչափ բարիք ըրած են, իրենց թշնամւոյն հետ կը դաշնակցի։

«Ճշմարտութիւնն այն է որ Պերլինի Վեհաժողովոյն մէջ, Պ. Վատինկթոն, երբեւ Ֆրանսայի լիազօր, երկու բանի ուշադրութիւն ըրաւ, — Ռումանիոյ Հրեից ազատագրութեան, որոյ արդիւնքէն Ռումանք ո՛և է կերպիւ խուսափեցան։ և Յունաստանի ընդարձակման, որ այժմ Ֆրանսայի հետ պաղ է մաքսային վէճի մը պատճառաւ, և այս ամուսնութեամբ աւելի եւս կ'օտարանայ Ֆրանսայէն։ Ուրեմն, Ֆրանսա իւր հոգ տարած այս երկու բաներէն ակնկալուած գոհացում մը չստացաւ։ Իրաւ է որ Յունաստան բան ձեռք պիտի չբերէր եթէ չլիներ Պ. Վատինկթոնի կորովի ջանադրութիւնը։ Կամզէթթա, Պարնամութեամբ չափաւորեալ Մաքիավէլ մը, շատ ախորժած էր Հելլէններէն, և գրեթէ բռնադատած էր Պարոն Վատինկթոնն անոնց դատը ձեռք առնուլ, և անոնց խնդրոյն յանձնումը Դաշնադիրին ստորագրելու պայման դնել։ Պ. Վատինկթոն Պերլին հասնելուն տեսաւ որ մեծ համարում չկայ Յունաստանի վրայ, որոյ ընթացքը թուրքերուս պատերազմին մէջ՝ խստիւ պախարակուած էր։ Հելլէնք պատերազմիկ կողմերէն ո՛չ միոյն համար բան մ'ըրած էին, և Վեհաժողովէն վարձատրութիւն կը խնդրէին։ Այս էր ընդհանուր տպաւորութիւնը, զոր չէին կրնար փոփոխել Պերլինի մէջ Յունաստանի ունեցած ներկայացուցիչը։ Ասոնք իրրև իրաւունք կը պահանջէին ինչ որ իրրև շնորհ կրնային հայցել։ Հելլէն լիազօր Պ. Ռանկապէ, կարճահասակ, նիհար, անհանդարտ մարդ, ադիս անդին կ'իյնար, դիւանագէտները կը պաշարէր, նոյն խօսքն ամենուն կրկնելով, և ունկն չդնելով անոնց առարկութեանց։ Լիազօրներուն մօտ այցելութեան երթալը բաւ չհամարելով, փողոցի մէջ կը կեցնէր զանոնք, երկարօրէն կ'ատենաբանէր, ու ձեռաց շարժումներ կ'ընէր։ Դիւանագէտք թէեւ անձնապէս կը սիրէին զինք, բայց իւր ատենաբանութիւններէն վախնալով չէին համարձակիր իրեն այցելել։ Միւս լիազորը՝ Պ. Թեսատոր Տէլեանիս՝ աւելի հանդիսական ընթացք մը կը բռնէր։ Իւր ժամանակին մեծ մասը պանդոկին մէջ կ'անցուցնէր, ըստ կարի շատ այցելու կ'ընդունէր հոն, ամենէն անընդունելի բաներն իբրև Յունաստանի արդար իրաւունքը կը պահանջէր, և ի միբան՝ շնորհ հայցողի մը դիրքը չուներ ըրեալ։ Ամենէն աւելի օգտակարապէս կը պաշտօնավարէր Յունաստանի երրորդ ներկայացուցիչը, Պ. Ենենոլոս, որ շատ երիտասարդ էր այն ժամանակ։ Համեստօրէն կ'երթար տեսնել այն անձնաւորութիւնները միայն որոնցմէ բարիք կրնար ստանալ իւր հայրենիք։ Պ. Տէլեանիսի համար այցելութիւններ և Պ. Ռանկապէի համար ունկնդիրներ կը հաւաքէր, և յոյժ չափաւորապէս կը խօսէր և շատ մտիկ կ'ընէր, ըստ կարի շատ պաշտպաններ գտնելով Յունաստանի դատին։

«Ատսի կ'երեւի թէ Վեհաժողովոյ մէջ առանց ազդեցիկ և հզօր միջամտութեան Հելլէնք բան չպիտի ստանային, և Պ. Վատինկթոնի կորովի գործունէութեան շնորհիւ է անշուշտ որ ձեռնունայն ետ չդարձան։ Պիզմարք Իշխան, միւս լիազորներուն պէս, մերժած էր Դաշնագրոյն մէջ մտցնել առ Յունաստան եղած զիջումները, զորս պարզապէս Վեհաժողովոյ Ասենագրութեանց մէջ յիշել բաւ կը համարէր։ Բայց Վեհաժողովոյ մէջ իւր ամբոխը բաղմելէ ետքն Իշխան-Նախարարապետն իւր կարծիքը փոխեց։ Իրեն բացատրեցաւ թէ Յունաստանի պահանջումներն այս կերպիւ մերժելով՝ ի գլաս Հելլէնաց վրէժ լուծած կը լինի Ֆրանսայէն։ Ի նպաստ Յունաստանի եղած միջամտութիւնն ամուլ թողլով՝ գիրանա նուաստացուցած կը լիներ։ Ֆրանսական գործոնութեան շնորհիւ է նաև որ Պիզմարք Իշխան այս վերջին զիջումն ըրաւ Յունաստանի, և Ֆրանսացիք երաւունք ունին պնդելու թէ իրենք յաջողապէս ըստանձնեցին ու պաշտպանեցին Յունաստանի դատն յոյժ տագնապալի վայրկենի մը մէջ։

«Բայց Ֆրանսացիք շատ ճիշդ դաղափար չունին օտար երկրաց գործերուն վրայ, որով չեն կարող ստուգապէս սահմանել օտար ազդաց քաղաքական գործունութեան չարժառիթը։ Ֆրանսացիք մի և նոյն ժամանակ մէկ բան միայն կը տեսնեն, այսինքն թէ Յունաստան, զոր տասն տարի յառաջ Ներմնպէս պաշտպանած էին գերմանական մայրաքաղաքին մէջ, այժմ Գերմանիոյ կայսերական տան հետ խնամութիւն կը հաստատէ։ Թիւրիմացութիւն մ'է այս, զոր բաւ է նշանակել որպէս զի կարող աշխարհավարն որ զՅունաստան կը կառավարէ (Պ. Թրիքուփիս) ի նկատ առնու զայն, և թող չտայ որ անհաճոյ հետեւանքներ ունենայ։ Յունաստան ո՛րչափ եւս փոքր լինի, ո՛րչափ եւս հեռի թուի եւրոպեան դէպքերու անմիջական թատրէն, երբեք չէ դադրած եւրոպեան դիւանագիտութեան լուրջ ինդրոց մէջ տեղ մը գրաւելէ։

«Պ. Թրիքուփիս պէտք է գիտնայ թէ Տէրութիւնք թոյլ չպիտի տան որ հելլենական միջամտութեամբ ո՛և է չփոթութիւն յառաջ գայ արտաքին խնդրոց մէջ։ Պ. Թրիքուփիսի շրջահայեաց քաղաքականութեան շատ կը հաւնուի Եւրոպիոյ մէջ։ Հելլէն վարչապետը պէտք չէ անտես ընէ նաեւ Ֆրանսացւոյ զգացումն, այլ ջանայ վերստանալ Յունաստանի բարեկամ ազգի մը (Ֆրանսայի) համակրանքն, որ շատ առիթներու մէջ այնչափ օգտակար եղաւ հելլէն ազգին։»

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

Անթէնքէ չմեկնած, կոմս Հէրպէրթ Պիզմարք Պ. Թրիքուփիսի հետ տեսակցութիւն մ'ունեցաւ որ ամբողջ չորս ժամ տեւեց։

—Պերլին, 1 նոյմ.—Կառավարական Փոստ կը յայտարարէ թէ Վիլհելմ Կայսեր ի Կ. Պոլիս այցելութիւնը քաղաքական գործեր կարգադրելու նպատակաւ չէ, բայց և այնպէս բարձր կարեւորութիւն ունեցող դէպք մ'է, քանի որ պիտի նպաստէ ամրապնդելու Թուրքիոյ միջազգային կացութիւնը։

—Պերլին, 1 նոյմ.—Ռայխսթակն ուարտեց Ելմնատոյցի առաջին ընթերցումն, որ Ցանձնաժողովոյ մանրամասն քննութեան յղուեցաւ։ Կառավարութիւնն յայտարարեց թէ աղատ-վաճառականութեան կամ ապրանաց անմաքս ներածման դրութեան վերադառնալ անկարելի է։ Գերմանական ապրանաց արտածումն եւս քան զեւ կ'աճի այժմեան պաշտպանողական դրութեան ներքեւ։ Թոգերու ներածման արգելքն ողջապահիկ պատճառներու վրայ հիմնեալ է։ Ընդդիմադիր կուսակցապետ Պ. Ռիխթէր զինուորական ծախուց աճման դէմ բողոքեց, և խստիւ քննադատեց կայսերական կառավարութիւնը։

—Վիեննա, 1 նոյմ. — Կառավարական Ֆրեմդենպլատ, յիշելով թէ մի քանի օրէն Կոմս Բաղնոքի Ֆրիտրիխսրուհէ պիտի երթայ, կ'ըսէ թէ Պիզմարք Իշխանին և Բաղնոքի Կոմսին խորհրդակցութեան առարկայն պիտի լինի կապերով միացեալ է Ֆրանսայի միապետական մեծագոյն դերդաստանաց հետ։ Քաթոլիկական անուն կաթոլիկ հանդիսին մէջ, կը յայտնէ թէ ի՛նչ պայմաններով կարդ մը Միապետականք պիտի յարին Հանրապետութեան՝ անկեղծ փորձ մ'ընելու համար։ Այս պայմանք են — Հանրապետականք եւ կենան միապետական չատ մը երեւելիներուն ընտրութիւնը բեկանելու սպառնալիքէն, ցորչափ չկայ բացայայտ ապօրինութիւն կատարուած ընտրութեանց մէջ։ Հանրապետական կառավարութիւնն անկեղծապէս ի գործ դնէ Բոնքորտան, այսինքն՝ կղերին հետ թշնամաբար չի վարուի։ և Աչակոդմի անդամներ ընդունուին խորհրդարանական մեծ յանձնաժողովոյ մէջ։ «Կեդրոնական ձախակողմին», որոյ նախագահն է Պ. Լէոն Սէ, կ'ընդունի այս պայմաններ, բայց հանրապետական աւելի յառաջացեալ խմբակներուն հաւանութիւնն երկբայելի է։

Ի ԿԱՐԿԱՍԻԱ

Զարն իւր եղբայրը՝ Վլատիմիր մեծ-դուքը՝ Կաւկասոյ բանակին գերագոյն հրամանատար կարգեց։

Այս անուանման, կ'ըսէ Թայմսի թղթակիցը, մեծ կարեւորութիւն կը տրուի Փեթերսպուրկի մէջ։ Զարին եղբօր Կաւկասոյ մէջ այս բարձր պաշտօնին կոչուիլը քաղաքական «մեծ նշանակութիւն» ունի ներ։

—Միւս կողմէ, նոյն թղթակից կը հաստատէ թէ Սեւաստոպոլի առեւարական նաւահանգիստն ի թեոդոսիա կը փոխադրի, որով Սեւաստոպոլի նաւահանգիստն ռմբողովին զինուորական պիտոյից պիտի յատկանայ, և այսպէս Սեւաստոպոլ զինուորական հզօր կայան մը պիտի լինի։

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ

1890 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ԳՐԻՑՈՅՑՈՎ
Սեֆտանոս-Բէյ
Ս. ՓՐԿՉԻ Ա.ԶԳ. ՀԻԱՆԴԱՆՈՑԻ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ (ԱՐԱՄԵԱՆ)
Գին 40 փարայ

Կը գտնուի Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը Կ. Պոլիս Մեծ-Նոր խան թիւ 48, 49, 50 եւ բոլոր գրավաճառաց քով։

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան կնիքը չկրող օրինակներն անվաւեր են։ 780

Ա.ԶԳ

Մանիսայի համար կը խնդրուին դաստիարակներ երբ քսան մէջիտ ամսականով։ Պէտք է որ կարենան ուսուցանել հայ լեզու, թուաբանութիւն, աշխարհագրութիւն, պատմութիւն և եւրոպական մի լեզու, գաղղերէն։ Նամակք պէտք է ուղղուին առ Ուսումնական Խորհուրդ ի Զմիւռնիա, և կամ առ Հոգաբարձութիւն ազգային երկրեռ վարժարանաց ի Մանիսա։ 872 3—5

ՀԱՄԱՌՕՏ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ի պէտս Ազգ. Նախակրթական Վարժնց. Վարչութեան

յԱւստրիոյ Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչ. Գրեց ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Ազգ. առաջնակարգ ուսուցիչներէն Մարգարեան Գրիգոր էֆէնտիի աշխատասիրած սոյն գասագիրքն՝ իւր գիւրաբաց մեթոտով, պարզ և ամփոփ պարունակութեամբն բան ամենայնի յանձնարարելի դարձ մ'է՝ որ կուգայ կարեւոր մի պակաս լրացնել մեծապէս գիւրացնելով Օսմ. պատմութեան ուսումն մեր ազգ. նախակրթարանաց մէջ։

Ազնիւ թուղթի վրայ և Պատուասէտան ազնիւ ճարակաւոր տպագրութեամբ։

Գին 100 փարայ

Կեդրոնատեղին է Զարգարեան Գրատուն, Պոլիս Սուլ. Համամ՝ կը գտնուի նաև բոլոր գրավաճառաց քով։ 823

ԳԱՐԳԱԼԱԼԵԱՆ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ի ՊԷՏՍ ՄԱՆԿԱՆՑ

Գին 3 ղրուշ

ԴԱՄԱԳԻՐՔ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ի ՊԷՏՍ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԱՑ

Գին 7½ ղրուշ

Մայրաքաղաքիս գլխաւոր վարժարանաց մէջ քանակագիտութեան ուսուցիչ Գարթպլեան Եղուարդ էֆէնտիի աշխատասիրած սոյն երկու թուաբանութիւնք կրթական արդի ծրագրին համանայն պատրաստուած են եւ Պատուաբժան Ազգ. Խորհուրդին գնահատելով վաւերացած եւ դրախաւոր վարժարանաց մէջ մտցուած են։ Հայոց ՄԻԱՑՅԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ՝ որ իւր 40 էն աւելի վարժարանաց պէտք եղած դասագրոց ընտրութեամբ այնքան խստապահանջ է, մեծապէս գնահատելով սոյն գասագրքերն ընդունած է իւր վարժարանաց մէջ եւ այս իսկ կատարեալ երաշխիք մ'է Գարթպլեան թուաբանութեանց ընտրելագոյն մեթոտին եւ կատարելութեան։

Կը գտնուին ամէն հայ գրավաճառաց քով։ 644 19—30

ՁՈՒԱՆՃԱԼԻ ԽԱՂ ՄԷ

ԲԱՂԴԱՏՈՅՑ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ

Թարգմանեց

Մ. Գ. ՄՕՋԵԱՆ

Զմրան երկար գիշերներու համար ամէն ընտանեկան յարկի մէջ մտնելու արժանի տետր մ'է, ուր ամէն որ կրնայ իւր բաղդն որոնել։ Կը ծախուի ամէն հայ գրավաճառաց քով։ 867 Գին 3 գահեկան 4—5

Յ. ՎԱՐԴՈՎ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԵՐԳԱՐԱՆ

(ԽՈՒԻՒԲ ՀՈԳԻՈՅՍ)

Վարդով էֆէնտիի սոյն գործն՝ որ իւր տեսակին մէջ առաջին է, կը պարունակէ տիպան, կապէլ, քօշմա, սեմսիյի, քալինտր, և այլն, եղանակներու վրայ կարգ մը բանաստեղծական հայերէն երգեր, ուղղեալք Փարզի իւր ամրոցութեամբը, Տէտէ էֆէնտիի, նիհոյտ ազայի և Հաճի Աբիզի պէս ամենէն ընտիր եղանակներուն վրայ երաժշտական այլ եւ այլ երգեր աշխարհիկ լեզուաւ։

Ջերմապէս կը յանձնարարուի ամէն կարգի ազգասէրաց սոյն համակրանաց և ընթերցման արժանի երգարանն որ կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց քով

145 Ի գին 2 ղրշ.

—(75)—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԻ

ԼՈՒԻ ՆՈՒԱՌ

ԱՆԻՓԵԱԼ ՊԱՆԴՈԿԸ

ՄԱՍԸ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՓՈՒԼՄԻՆԷՆԴԷ

Ցեռաց կոմսուհին կոչել տուաւ և Դասգարիլլօն զրկեց՝ խնդրելու համար Արմանէն որ սպասէ իրեն, և Էլլորայի հետ փակուեցաւ քարայրին սենեակներուն միոյն մէջ։ Այդ երկու ճարտար խաղացողներուն մէջ, պայքարը պիտի սկսէր ուրեմն։

Ֆուլմինանդէ հրաւիրեց կոմսուհին որ նստի։ կոմսուհին նստաւ, իր նայուածքը նեռելով իր հակառակորդին դիմակին վրայ, որուն մտածմանը թափանցել կը նը-կրտէր։

—Սինեորա, ըսաւ աւազակապետը, կ'ապաշխեմ ուշադրութեամբ մտիկ ըրէք ինձ և որոշակի պատասխանեցէք։

—Պատրաստ եմ, ըսաւ։ Ի՞նչ կ'ուզէք ինձմէ։

—Արդեօք սէրը, միմիայն սէրն է որ զձեզ կը մղէ այն երիտասարդին։

—Այո, ըսաւ հաստատ ձայնով։

—Թաքուն նպատակ մը չունի՞ք։

—Ոչ։

—Եւ այդ մեծ արիւնին տակ ծածկուած չէ՞ հարուստ ժառանգորդի մը հետ ամուսնանալու կամ զայն սպաննելու փափաքը։

—Արման խօսեր է, ըսաւ ինքնին կոմսուհին։

—կա՛մ մին կամ միւսը, շարունակեց Ֆուլմինանդէ։ եթէ չամուսնանայ, կրնաք սպաննել զինքը։

—կը սիրեմ զինքն, ուրիշ բան չկայ, ըսաւ Էլլորա։ Դուք ալ սիրեցէք։ Ամուսնացէք, եթէ ուզէք։

—Միլիոններն իրօք գոյութիւն ունի՞ն, հարցուց խիստ և չոյտ ձայնով։

Սառնց վարանելու, կոմսուհին պատասխանեց։

—Այո։

Երկուքն ալ հարի կը համարէին թուղթերը բաց խաղալ։

—Երկուքս ալ հաւասար կացութեան մը մէջ կը գտնուինք, ըսաւ Ֆուլմինանդէ։ կը սիրէք ժառանգորդ մը որ զձեզ չսիրեր և կը սիրէ աղջիկ մը որ արդեւք կ'ըլլայ գործերնուդ։

Կոմսուհին գլուխն երերցուց։

Ֆուլմինանդէ շարունակեց։

—Ես ալ կը սիրեմ զձեզ նեղող մանկամարդ աղջիկն, որ նշանուած է ձեր սիրած երիտասարդին։ կրնանք հաւասար պայմաններով բանակցիլ։

—Թող այդպէս ըլլայ, ըսաւ կոմսուհին։

Եւ ինքնին հարցուց։

—Հապա Մատէյո՞ն։

Ֆուլմինանդէ շարունակեց։

—կ'ուզէք մեռցնել այդ մանկամարդ աղջիկը։ թողուցէք որ ապրի նա, եւ ես ալ Արմանը կուտամ ձեզ։

—Անկեղծութեամբ խօսի՞մ, հարցուց կոմսուհին։

—Միշտ կը շահիք այդպէս վարուելով հետս։

—Լաւ ըսաւ, շատ դէշ սակարկութիւն մը կ'ընէք։

—Ինչո՞ւ։

—Որովհետեւ Ֆէրնանտ դատապարտեալ է։ Արեան նուազութիւն ունի եւ տարին չեռնած կը մեռնի։ եթէ կը տարակուսիք, բժշկին խորհուրդ հարցուցէք։

—Արդէն թուռնաւորուա՞ծ է։

—կ'երդնում որ չէ։

Ցեռաց, այնչափ լաւ խաղցուած անկեղծութեամբ մը որ Ֆուլմինանդէ խարուեցաւ, դուշեց։

—Օ՜հ, վստահ ըլլանք իրարու վրայ։ Ի՞նչ կարեւորութիւն ունի դրամն, երբ մարդս արդէն հարուստ է եւ սրտին մէջ մեծ արիւն մը ունի։ Ինչո՞ւ համար մեռցնել տամ ձեր Ֆէրնանտը, քանի որ ձերը պիտի ըլլայ։ Իր ժառանգութեան բաժի՞ն ունենալու համար։ Էհ, այսօրուընէ, կ'երաշխաւորեմ ձեզ այդ բաժինն եւ պատրաստ եմ կնքել յանձնառագիրը զոր իմ ազգիս մեծերն ինձ պիտի պարտաւորեն ի գործ դնել, եթէ ես խոստմանդս գտնուիմ։

—Տիկին, ըսաւ Ֆուլմինանդէ, ես կարող եմ արդարութիւնն ի գործ դնել ձեռքովս։

—Ինչպէս ես ալ, եթէ թերանաք մեր սակարկութեան պայմաններուն մէջ։ Նորէն կ'ըսեմ։ Ի՞նչ չարժառիթ զիս կրնայ մղել Ֆէրնանտի մահն ուզելու։ Իր ազգականին հարատուրիչ ժպիտով մը։ Երբ ձեր հետն ամուսնանայ կամ ձեր ձեռքն իմնայ, ա՛լ պատճառ չունիմ իրմէ վախնալու։ Լաւ կշռեցէք ըսածներս եւ պիտի տեսնէք որ եթէ տարին չլրացած Ֆէրնանտ մեռնի, պատճառն անարիւնութիւնը պիտի ըլլայ։ բժիշկները պիտի հաստատեն զայս։ եթէ դիպուածաւ յայտարարեն որ թոյնի հետք մը գտնուած է մարմնոյն մէջ, կրնաք վրէժխնդիր լուծել ինձմէ։ Ձեր դաշտնի հարուածն արժանի պատիժը կուտայ։ Բայց ես հանդարտ եմ։ Հիմակ ձեզ համար պիտերեւ է թէ ա՛լ այդ աղջիկն մահը չեմ ուզեր։ Այն օրն ուր թագէք զինքը, ձեզ կը պարտիմ իր ժառանգութեան բաժինն, այդ օրը միայն ուրեմն տակոսը, բազում միլիոններու տակոսը զիս կը մղէ կենդանի թողուլ զնա։

Ֆուլմինանդէ երկարօրէն մտածեց այս գաղափարին վրայ, հոն չգտաւ բան մը որ յստակ ու անկեղծ չըլլար և վերջապէս ընդունեց սակարկութիւնն։ ըսաւ կոմսուհուն։

—Հիմակ խմբագրենք այն պայմանագրութիւնն և ստորագրենք եթէ կ'ուզէք։

—Թող այդպէս ըլլայ։ Արմանի քով դրէք։ Ես կը պատրաստեմ պայմանագրութիւնը։

—Երկուքս ալ մէկ մէկ օրինակ ունենալով ադեկց, ըսաւ Ֆուլմինանդէ, եթէ պարտաքնց գտնուիք և ես վրէժս լուծեմ, կրնամ ապացուցանել ձերիններուն թէ իրաւունքս էր այդ։ Դուք ալ այդպէս կրնաք ընել ինծի դէմ։

—Մեր մէջը կռիւ չպիտի ըլլայ, ըսաւ կոմսուհին հարատուրիչ ժպիտով մը։ Ընդհակառակն։ Դժուար պիտի ըլլայ ձեզ յաջողիլ Ֆէրնանտի մօտ։ քոյրս պիտի օգնէ ձեզ։ Ճարպիկ կին մըն է, վստահ եղիք իր վրայ։ Ամէն մարդէ աւելի պիտի կըրնայ դիւրացնել ձեր գործն և յաջողելու միջոցները պիտի տայ ձեզ։

—Ադոր համար մէկ միջոց միայն կայ, ըսաւ Ֆուլմինանդէ։

—Ի՞նչ։

—Արմանի մեռած կարծուիլը։ Ուստի ձեւի համար հրացանի բան մը պիտի տամ զինքը քանի մը օրէն, և այդ աղջիկը միայնակ պիտի զգայ ինքզինքն աշխարհի վրայ։

—Ես ալ ձեզմէ պիտի խնդրեմ որ լրագրի մը մէջ ծանուցանել տաք Ֆէրնանտի մահը։ Այս կերպով, այդ լրագիրն Արմանի աչաց ներքեւ դնելով, նախ պիտի կրնանք յուսահատեցնել զինքն, յետոյ մեր թիւրեալ։ Այս միջոցը լաւ է։ Բայց ի՞նչ պիտի ըսէք իրեն։

—Մէկ մըն ալ չպիտի տեսնեմ զինքը։ Կը խոստովանիմ թէ իր չարժանցը մէջ աշնչալի անկեղծութիւն կայ, ա՛յնչափ համակրեցայ իրեն որ կ'զգամ թէ պիտի տարանամ իր առջեւ, ուստի պիտի ըզգուշանամ իրեն հանդիպելէ։ Ցաւալի է որ իրր խոշընդոտ գտնուած է ճամբուս վրայ։ Ցտեսութիւն, կոմսուհի։

—Վայրկեան մը, ըսաւ։ Հապա Մատէյո՞ն։

—Ես եմ, ըսաւ Ֆուլմինանդէ պարզութեամբ։

Դիմակն հանեց։

—Բայց, անցեալ գիշեր ··· ուրիշ դէմք մը տեսայ։

—Ինչպէս որ ես ալ անցեալ գիշերուանէն տարբեր կին մը կը տեսնեմ այսօր ի ձեզ։ Ես մինչեւ իսկ դիմակին ներքեւ կը փոխեմ դէմքս ինչ ինչ ուղեւորութեանց ատեն, երբ կը գուշակեմ թէ կռիւ կամ մատնութիւն կրնայ պատահիլ։ Այսօր զձեզ հոս կը պահեմ իբր պատանդ իմ ապահովութեանս համար։ Ուրեմն կրնամ կրկնել ձեզ թէ Մատէյօն ես եմ։ միայն թէ Ծինծինէդգայի երջանկութեան պատճառ եղաք։

—Ի՞նչպէս, հարցուց կոմսուհին։

—Չէի գիտեր ժառանգութեան պատմութիւնը։ չէի գիտեր թէ ամէն բան պիտի յայտնենք իրարու։ Ուրեմն կ'երեւակայէի թէ, ձեզ համազելու համար որ ուրիշի մը՝ Մատէյօի ի նպաստ կ'աշխատիմ, պարտաւոր էի տարփուհի մը ունենալու։ Ուստի այդպէս ըրի։

—Դուք այնչափ չէք սիրեր Ֆէրնանտը որչափ ես Արմանը, ըսաւ կոմսուհին։

—կը սխալիք։ Այր մը կոթագին սիրով կրնայ սիրել երկու կին։

Եւ հրաժեշտ առաւ կոմսուհէն։ տասն վայրկեան յետոյ, կը մեկնէր Ծինծինէդգայի ընկերակցութեամբ։ Գասգարիլլօ կ'երթար գտնել Արմանը։

(Շարունակելի)

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Պերլին, 31 հոկտ.—Վիլհելմ Կայսր իւր անձնական գանձէն հինգ միլիոն մարք կը նպաստէ իւր մեծ հօր՝ Վիլհելմ Ա. Կայսեր ի պատիւ Պերլինի մէջ կառուցանելի յիշատակարանին, պայման դնելով որ դրեկին առջեւ գտնուող հրապարակն յարդարուի նոր տեղով։

—Պերլին, 31.—Գերմանիա կառարել գոհացումի տուաւ Անգլիոյ՝ Տքթ. Փեթերսի ափրիկեան արշաւանքին յատկացեալ նեղբ գերմանական շոգենաւուն գրաւման առթիւ։ Անգլիացի յանցաւոր ոպան պաշտօնապէս ներողութիւն խնդրեց, և Զանզիպարի անգլ. նաւատորմին հրամայեց Տրիմանթել ծովակալ նաւակ մ'ուղղելով գերմանական հիւպատոսին, ցաւ յայտնեց այս դէպքին համար։

—Լոնտոն, 31.—Լոնտոնի քաղաքային խորհուրդն որոշեց մէկ միլիոն անգլ. ոսկւոյ փոխառութիւն կնքել Լոնտոն քաղաքի նորանոր շինութեանց ու բարեկարգութեանց համար։

—Արքիդուքս Յովհաննէս Սալվատոռ, որուն աւտրեան բանակին հրամարիլը ծանուցինք, Նիւ-Եորք Հերալդ ամերիկեան մեծ թերթին խմբագրութեան անդամակցեցաւ, հարգագրութիւն մը կնքելով Պ. Կորտոն Պէնէթի հետ, որ, ինչպէս յայտնի է, ամենէն հարուստ լրագրատան է աշխարհի։

—Զարը վշացեր է Սերպիոյ Խնամակալաց ընթացքին, որք իրենց Գահաւոռով շնորհակալութիւն յայտնած էին ամեն Տէրութեանց որք շնորհաւորած են Ալեքսանդր Թագաւորի գահակալութիւնը, բայց յատկապէս չէին յիշած Ռուսիոյ կողմէ եղած բացառիկ պատիւն, որ Պ. Փերսիանի ղրկած էր Զիչայի վանքի՝ օծման արարողութեան ներկայ գտնուելու։

—Այս սխալը դարմանելու համար, Աքուփչինան յատկապէս շնորհակալութիւն յայտնեց Ռուսիոյ։

—Նաթալի Թագուհին ուղեց գոհարանական պաշտօն կատարել տալ Պելգրատի մայր-եկեղեցւոյն մէջ, այն աւուր տարեդարձին առթիւ յորում Ռուսիոյ կայսերական գերդաստանն երկաթուղւոյ դէպքն անցուց։ Բայց Խնամակալաց թիւնը թոյլ չտուաւ, յայտարարելով թէ այսպիսի արարողութիւն մը պարզ անհատի մը խնդրանքք չի կրնար կատարուիլ, և Նաթալի Թագուհին պարզ անհատ կը նկատուի այժմ եթէ ռուս դեսպանը խնդրէ, Խնամակալութիւնն ո՛չ միայն պիտի թոյլատրէ այլ և ներկայ պիտի գտնուի եղեր արարողութեան։

—Թերսիանտ Իշխան մինչեւ վերջին վայրկեանը ջանաց Ֆրանց Եոզէֆ Կայսեր ներկայանալ, բայց իւր ջանքերը ի դերեւ ելնելով, մեկնեցաւ Վիեննայէ։

ԶԵԿՈՅՑ

Մասնաւոր պատճառաւ, այս աւուր Ա. երեսին մէկ մասը Ծանուցում դրբուած է։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՂՋԿԱՆԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱՆՈՅ ԲԵՐԱՅԻ

Բերայի Արուեստանոցին յառաջդիմութիւնները միշտ գոհութեամբ հաստատած ենք, բայց Վիլհելմ Կայսեր և Աւկուսթա-Վիքթորիա Կայսրուհւոյն ի Կ. Պոլիս այցելութեան առթիւ մեր իրական անդրանիկ Արուեստանոցին յառաջդիմութիւնն աւելի փայլուն կերպիւ արտայայտեցաւ։ Կայսերական Անձնական Դանձուն Նախարար Վսեմ. Ցակոբ փաշայի անօրինութեամբ և Բերայի Թաղական Խորհրդոյ Առնապետ Վսեմ. Նուրեան էֆֆենտիի կարգադրութեամբ, այս Արուեստանոցին մէջ պատրաստուեցան այն սաեղնագործութիւնն որք կը պճնեն Գերմանիոյ Կայսեր ու Կայսրուհւոյն հնդասնեակն, — անկողնոյ ծածկոյթք, բարձի երեսներ, գիշերանոցներ, վարագոյրներ, և այլն։ Երեք շաբաթէ հետէ Արուեստանոցի աշակերտուհւոց մէկ ընտրեալ մասն ամենայն փութաջանութեամբ կը պարապէր այս նուրբ աշխատութեան, յորում ցոյց տրուած փափուկ ճաշակն և գեղարուեստական ճարտարութիւնն ընդհանուր աքանչացման առարկայ եղած են։ Գերմանիոյ դեսպանուհին, Տիկին Հոպէ փաշա, և այլ տիկնայք գերմանական գաղթականութեան, նաև պարատական բարձրատիճան պաշտօնեայք Արուեստանոցի վարժուհւոց և աշակերտուհւոց ձեռագործական այս գեղեցիկ արտադրութիւնները դիտելով, իրենց զմայլումն յայտնած են, և մեծապէս գոհ մնացած են պաշտպանելով յառաջացեալ հաստատութիւն մը գտնելով ի Բերա, որ կարող է քիչ ժամանակի մէջ ի հանդէս բերել ասեղնագործութեան այնպիսի հրաշակերտներ։ Բերկրութեամբ կը լսենք թէ Արուեստանոցի այս գեղեցիկ արտադրութիւնք արժանացած են բարձրագոյն գոհունակութեան։ զի յայտնի է թէ Վեհ. Վիլհելմ Կայսեր և Աւկուսթա-Վիքթորիա Կայսրուհւոյն ի Կ. Պոլիս ընդունելութեան մանր պարագայք անդամ մեր Օգոստափառ Ինքնակալին հոգածու մտադրութեան և նրքանկար ուշադրութեան առարկայ եղած են ի սկզբանէ ցայսօր։ Ցարկոյս չկայ թէ Բերայի Արուեստանոցին այսպիսի բարձր գոհունակութեան մը արժանանալն եւ թէ՛ նիւթական և թէ բարոյական զարգացման պիտի նպաստակ մեծապէս։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍՐՆ

Ի. Կ. ՊՈԼԻՍ

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Գերմանիոյ Վեհ. Կայսեր ու Կայսրուհւոյն ի Կ. Պոլիս այցելութիւնն այն կարգի նշանաւոր դէպքերէն է, որոց յիշատակութեան առթիւ ամէն մանրամասնութիւնք զուրկ չէն շահեկանութենէ։ Ուստի, կատարուած ընդունելութեանց, հանդէսներու և արարողութեանց նկարագրութեան հետ, յիշենք նախեւառաջ նոցին Վեհափառութեանց ժամանման պարագայները, զոր համառօտիւ ծանուցինք շաբաթի աւուր թուով։

Բ-ղէր մարտանաւն ու Հէնիոլբն գրասանաւը, որոց առաջնոյն մէջ կը գտնուէր Կայսրն ու երկրորդին մէջ Կայսրուհին, գերմանական եւ օսմանեան դրօշակները պարզած էին իրենց կայմերուն վրայ։ Կայսեր քով կը գտնուէին Էտհէմ փաշա, պատգամի գործոց նախարար Սայիտ փաշա, Պերլինի օսմ. դեսպան Թէվֆիգ փաշա, Ալի Նիզամի փաշա, Ֆոն տէր Կոլց փաշա եւ Ահմէտ Ալի փաշա որոց հետ կը խօսակցէր Ն. Վեհափառութիւն, գիտելով իւր շուրջ պարզուող նորանոր տեսարանները։ Կայսրուհւոյն քով կը գտնուէին Լոնտոնի օսմ. նախորդ դեսպան Միւզուրուս փաշա եւ Սդրէքէր փաշա։ Գերմանական դեսպանատան պահակ Լէրքէյ շոգենաւուն մէջ կը գտնուէր կայսեր եղբայր Հէնրի իշխանը։ Իսկ կայսեր հետեւորդք, Հէրսէրդ Պիզմարք կոմսը, պաշտօնական մեծ մարաջախտ Պ. Լիէպընօ, ընդհանուր տեղակալ Հանօքէ, կայսեր քաղաքական դիւանի պետ Պ. Լիւքանիւս, զօրավար Ֆոն Վիթիկ, արքունեաց հովիւ Բօչկէլ եւ այլք կը գտնուէին Տանցիկ շոգենաւուն մէջ որ կը հետեւէր Հէնիոլբին։ Շարաթ առաւօտ, արշալոյսին, կայս. շոգենաւուց ընդ առաջ գնացած էին Լայսի Ֆոքֆոր ու Առնորիա շոգենաւք, առաջինն աւտրիական դաղթականութեան ու զուիցերիացի-գերմանաց կողմէ վարձեալ, եւ երկրորդը՝ գերմանական գաղթականութեան կողմէ։ Այս երկրորդին մէջ կը գտնուէին Թէվֆիգիոյի գլխաւոր անդամք, գերմաններէն լրագրաց ոմանց թղթակիցք եւ Պերլինի պատկերազարդ լրագրոյ մը թղթակից տիկինը։ Շերբէթի 18 թիւ շոգենաւը կը տանէր գերմանական Պէ-ոյէր Շուէք դրպրոցին աշակերտներն ու Մախասուէի շոգենաւ մը բազմաթիւ ժողովուրդ։ Առաջին երեք շոգենաւուց մէջ նուագածուաց խումբեր կը գտնուէին որք գերմանական ազգային երգը թնդացուցին, երբ Այ-Սթէֆանոսի բացերը նշմարեցին Բ-ղէրն ու Հէնիոլբը։ Կայսրուհին, իր զրօսանաւուն կամրջին վրայ կեցած, թաշկինակը կը տատանէր, ի պատասխանի ընդառաջ գնացող շոգենաւուց մէջէն բարձրացող հուրաներուն։

Օգոստափառ այցելուները բերող շոգենաւք Սարայ-Պուրնուէն ներս մտան հետեւեալ կարգաւ։

Առջեւէն կ'ընթանար դեսպանատան պահակ շոգենաւն։ յետոյ Բ-ղէր, Հէնիոլբն և Տանցիկ որոց կը հետեւէին Իշխաբոյն և Սաղրանիէ կայս. զրօսանաւք, եւ Առաջ Թէվֆիգ ու Ֆէֆնէք Պէ-ոյէրոյ օսմ. զրահաւորք։ Լայսի, Շերբէթի եւ Մախասուէի շոգենաւք չէրազատած էին Բ-ղէրն ու Հէնիոլբը։

Այս հանդիսական ընթացքով Վսփոր մտան Վիլհելմ կայսրն ու Աւկուսթա կայսրուհին։ Երբ Բ-ղէրը ու Հէնիոլբն կանգ առին Տօլմա Պաղչէի առջեւ, Գերմանիոյ երիտասարդ Վեհապետն անմիջապէս իր մարտանաւի մեծ մակոյկին մէջ իջնելով, մտեցաւ Հէնիոլբէն եւ քովն առաւ իր Օգոստափառ տիկնոջը։ Պաղատական երեք շոգենաւակներ կը հետեւէին կայսերական մակոյկին որ յառաջացաւ դէպ ի պալատան քարափն։ Կայսրն յատկանշած էր մակոյկին մէջ, եւ ձեռքով կը պատասխանէր ծափս եւ ցամաքի վրայ բարձրացող հուրաներուն։

* * *

Ի ՏՕԼՄԱ ՊԱՂՉԷ

Երբ Կայսրն ու Կայսրուհին ցամաք փոխադրող մակոյկը մտեցաւ Տօլմա-Պաղչէի պալատան քարափին, Վեհ. Սուլթանը կանգնած էր ծովեզերեայ մեծ դրան սանդուխին առջեւ, ուսկից մինչեւ քարափը ծոնրաղին կարմիր գորգ մը փռուած էր։ Վեհ. Սուլթանն օսմանեան մարաջախտի համազգեստ հագած էր և կուրծքին վրայ կը կրէր Գերմանական Սեւ Արծուի պատուանշանի մեծ ժապաւէնը։ Ն. Վեհափառութեան շուրջը կեցած էին Սպասապետ Ալի Սաիպ փաշա, ծովային նախարար Հասան փաշա, Արքունեաց հրամանատար Օսման փաշա, Եմենական նախարար Թաներ փաշա, կայս. պալատան առաջին քարտուղար Սիւրէյա փաշա, կայս. անձնական զրահանակի հրամանատար Բէուֆ փաշա, արարողապետ Միւնիր փաշա, կայս. ուազ թիւնապահ Տէրվիշ և Ֆուատ փաշայները, բժշկապետ Մավրոյենի փաշա, Բահրէտտինէր փաշա և այլ բարձրատիճան պաշտօնեայք։ Պալատական յիսնապետք՝ նոր ու ճոխ համազգեստներ հագած, երկու կարգի վրայ կեցած էին ծովեզրին մինչեւ պալատան դուռը։

Գերմանիոյ կայսրը հագած էր հիւսար հեծելազօրաց համազգեստ և կուրծքին վրայ կը կրէր Իմթիազի պատուանշանն, իսկ կայսրուհին՝ Շէֆիզադէի առաջին սատիճանի պատուանշանը կախած էր։

Կայսրը ցամաքին վրայ ոտք կոխած պահուն, Բ-ղէր մարտանաւը թնդանօթի հարուածներ արձակից որոց պատասխանեցին օսմանեան թնդանօթք։ Այդ պահուն կայս. նուագածուաց խումբը գերմանական ազգային երգը կը նուագէր։

Կայսրուհին եւս մեկնելէն ետեւ, երկու Վեհապետք իրարու ձեռք սեղմեցին երկարօրէն և յոյժ մտերմական կերպիւ։ Վեհ. Սուլթանը բարի գալուստ մաղթեց Վիլհելմ կայսեր որ ի պատասխանի շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն եղած փառաւոր և սիրալիր ընդունելութեանն համար, եւ ըսաւ թէ մեծ հաճոյք կ'զգար օսմանեան ոստանն այցելելով։ Յետոյ Վեհ. Սուլթանը բազուկը կարկառեց Աւկուսթա կայսրուհւոյն, և ընկերակցութեամբ Վիլհելմ կայսեր ելաւ պալատան մեծ դահլիճն ուր համախմբուեցան Նոցին Վեհափառութեանց հետեւորդք։

* * *

ՏՕԼՄԱ ՊԱՂՉԷԻՆ Ի ԵՐԼՅԹՋ

Տան վարկեանի հանդիսաւոր յետոյ, Վեհ. Սուլթանը՝ դարձեալ թեւն առած Աւկուսթա Կայսրուհին, վար իջաւ պալատան մեծ սանդուխէն, և քառաձի փառաւոր կառքի մը մէջ բազմեցաւ զնա, Իւր աջակողմն։ Վեհ. Սուլթանին ու Կայսրուհւոյն հանդէպ նստաւ նախորդ Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշա։ Վիլհելմ Կայսրը բազմեցաւ երկրորդ կառքին մէջ, Իւր ձախակողմն ունենալով եղբայրը՝ Հէնրի իշխանը։ Կայսեր հանդէպ նստաւ Մեծ-Եպարքոս Բեռամիլ փաշա։ Երրորդ կառքին մէջ կը գտնուէին Մէքլէնպուրկի Մեծ-Դուքքը, Պրքդրօրթ կոմսուհւոյն հետ, և նախկին Մեծ-Եպարքոս Լահէմ փաշա ու Ալի Նիզամի փաշա։ Չորրորդ կառքին մէջ Հէրսէրդ Պիզմարք կոմսը և արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշա։ Պալատական ուրիշ կառքերու մէջ բազմեցան նախարարք, գերմանական դեսպանը, դեսպանուհին, Կայսեր ու Կայսրուհւոյն հետեւորդք ու պատուակալ տիկնայք, գերմանական նաւատորմին զլխաւոր ոգայք, ինչպէս նաև կայսեր ու կայսրուհւոյն անձին յատկացեալ օսմ. բարձրատիճան պաշտօնատարք։ Այսպէս շքեղ թափօր մը կազմուեցաւ, որուն առջեւէն կառքով կ'ընթանար արարողապետ Միւնիր փաշա պալատական պաշտօնական մը ընկերակցութեամբ։ Վեհ. Սուլթանի ու Կայսրուհւոյն կառքին երկու քովէն կընթանային Բահրէտտինէր փաշա և Ֆուատ փաշա՝ հեծեալ։ Բազմաթիւ հեծեալ թիկնապահք ևս կընթանային միւս կառաց քովէն։ Երբ կայսերական թափօրը դուրս ելաւ Տօլմա-Պաղչէի պալատէն, որուն դրան առջեւ բարեւի կեցած էին հետեւակազօրաց, զուավներու և նիզակաւորաց երեք գունդեր, զինուորական նուագածուաց խումբը գերմանական ազգային քայլերգը նուագել սկսաւ։ Տօլմա-Պաղչէն Երլյոզ տանող ճանբուն երկու կողմը լցուած էին մայրաքաղաքիս ամէն կողմերէն առաւօտէն ի վեր հաւնող հազարաւոր ժողովրդեան բազմութեամբ, որք պատկառանօք կը դիտէին երկուց վեհապետաց այս փառաւոր թափորը։

Բոլոր պատուհանները, պատշգամբները, կրպակները ծածկուած էին մարդկային գլուխներով։ Ամենուրեք հետեւակազօրք և հեծելազօրք շղթայներ կազմած էին, և կը հսկէին բազմաթիւ ոստիկանք։ բարեկարգութեան պահպանման համար պէտք եղած հրամաններն անձամբ կուտային ոստիկանութեան նախարար Բեռամիլ պէյ, Բերայի կառավարիչ Եմրուլլահ էֆֆենտի և Սիլիւսարի կառավարիչ Պահրի փաշա։

Վիլհելմ կայսրը կառքին մէջէն զինուորական կերպով կ'ողջունէր ժողովուրդը, և կայսրուհին՝ գլխու շնորհիւ թեթեւ հակումներով։

* * *

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Կայս. թափորն Երլյոզի պալատը ժամանելուն, Վեհ. Սուլթանը, Գերմանիոյ կայսրը, կայսրուհին ու հետեւորդք ուղղակի պալատան ընդունելութեան սրահն առաջնորդուեցան։ Վեհ. Սուլթանն անդ ասոր վարկեանի չափ մը նստել յետոյ Իրեն յատուկ տեղը գնաց։

Վիլհելմ կայսրն ու կայսրուհին իրենց հետեւորդաց հետ ամենիկէս անդ երթալով փոխադարձ այցելութիւն տուին Ն. Վեհափառութեան։

Անդ Վիլհելմ կայսրը Վեհ. Սուլթանին ներկայացուց իւր հետեւորդներն և Ն. Վեհափառութիւն ևս Իւր Օգոստափառ հիւրին ներկայացուց նախարարներն ու բարձրատիճան պաշտօնատարները։ Յետոյ Վեհ. Սուլթանը, Վիլհելմ կայսրը, Աւկուսթա Վիքթորիա կայսրուհին, Հէնրի իշխանը, Հերսէրդի Պիզմարք կոմսը և կայսրուհւոյն պատուակալ տիկնայքերը զբաղեցուցին կայս. պալատան առջեւի կառուցուած գեղատեսիլ քէօշկն և անոնք դիտեցին զօրահանդէսն, որոյ ընդհանուր հրամանատար կարգուած էր Ֆէրիդ Բիրզա փաշա, հրամանատար կայս. անձնապահ զօրաբանակի երկրորդ զօրաբաժնին և ընդհանուր ուսուցիչ՝ Բամբահէվէներ փաշա։ Նախ և առաջ անցան Ա. կիսաբաժնի Ա. գնդին հետեւակաց չորս վաշտերը, Բ. գնդի երեք վաշտերը։ Յետոյ Բ. կիսաբաժնի հետեւակաց Դ. գնդին չորս վաշտերը Մարբգը Զահաֆ զինուորաց Ա. ու Բ. վաշտերն և Զ. հետեւակաց գնդին Ա. և Դ. վաշտերը։ Ասոնց ետեւէն կուգար Դ. կիսաբաժինն, որ կը բաղկանար Ֆէյզի Զահաֆ գնդին Ա. ու Բ. վաշտերէն, Լ. գնդին Ա. վաշտէն, Ը. գնդին Դ. վաշտէն, ջրհանկիր զօրաց Ա. Բ. և Դ. վաշտերէն և ամրաչէն զօրաց վաշտէն։ Յետոյ կարգաւ անցան ծովային Սիւլհէնտաղ վաշտը, Էրթոգրուլ հեծելազօրաց գունդը, Նիզակաւոր հեծելազօրաց գունդն և ուրիշ հեծելազօրաց չորս վաշտեր։ Ի վերջոյ անցան թնդանօթաձիգ զօրքերը չորս հրետանիներով։ Զօրահանդէսն սկսաւ ժամ 8 ին և աւարտեցաւ 9 ին։ Զօրահանդէսի պահուն կայս. պալատան նուագածուաց խումբը նուագեց Հապսպէյէ քայլերգն ու գերմանական ազգային քայլերգն։ Ա.ին ապայք, որք ի Գերմանիա իրենց զինուորական ուսումն աւարտելով մայրաքաղաքս եկած և զինուորաց գնդերուն ու վաշտերուն ուսուցիչ կարգուած էին, կառաջնորդէին զօրահանդէսին։

Վեհ. Սուլթանի և Օգոստափառ հիւրերու գտնուած քէօշկն մաս երեք դրօշակներ պարզուած էին մին օսմանեան և միւսը գերմանական։

Վիլհելմ Կայսրն, հոչակաւոր իւր զինուորական հմտութեամբ, գոված է օսմանեան զինուորաց այս կանոնաւոր զօրահանդէսը։

Լուսանկարչապետ Ապաուլլահ եղբարք նոյն պահուն զօրահանդէսի լուսանկարն հանեցին։

Զօրահանդէսի աւարտուելէն յետոյ Վիլհելմ Կայսրն ու Կայսրուհին իրենց յատկացեալ քէօշկը գնացին պալատական կառքերով։

* * *

ՀԱՅԿԵՐՈՅԹ

Շաբաթ գիշեր Վեհ. Սուլթանը կայս. պալատն մէջ շքեղ հայկերոյթի մը տուաւ ի պատիւ Իւր Օգոստափառ հիւրերուն։ Հայկերոյթն սկսաւ ժամ 2ին և աւարտեցաւ ժամ 3½ին։ Կայս. պալատան նուագածուաց խումբը հայկերոյթի պահուն ազգային կտորներ նուագեց անընդհատ։

Սեղանի մէջտեղը բաղմած էր Վեհ. Սուլթանն, Իւր աջ կողմն ունենալով Աւկուսթա Վիքթորիա կայսրուհին և ձախ կողմն Վիլհելմ կայսրն։ Աջ կողմը կարգաւ բազմած էին Հէնրի իշխանը, աւտրիական դեսպանուհի տիկին տը Բիւլիչ, պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին խան, գերմանական դեսպանուհի տիկին տը Բատովից, աւտրիական դեսպան Պառոն տը Բիւլիչ, անգլիական դեսպանուհի Լէտի Հուայթ, գերմանական դեսպան Պառոն տը Բատովիճ, ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտով, ֆրանսական դեսպան Մարգէպլլօ կոմսը, անգլիական դեսպան Սըր Ռ. Հուայթ, իտալական դեսպան Պառոն Պան, Պ. Ժիլէ, Պրէնանէնտորֆ կոմսուհին, Պ. Տէվերէք, Տը Հանչէ զօրավարը, Սպարապետ Ալի Սաիպ փաշա, տիկին Պերթրամ, Պ. Տոլբանու, տիկին Բամբահէվէներ փաշա, Արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշա, տիկին Միւլիք, Բոքլէր կոմսը, Օր. Մառի տը Բատովիճ, Պառոն տը Սէքէնտորֆ, Օր. Նատին տը Բատովիճ և Կրթական նախարար Միւնիֆի փաշա։ Իսկ ձախ կողմը կարգաւ բազմած էին Մէքլէնպուրկի դուքսը, Պրքդրտրով կոմսուհին, նախորդ Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշա, Բէլլէր կոմսուհին, Ծովային նախարար Հասան փաշա, տիկին Կոլց փաշա, Պ. տը Լիսէնտաֆ, տիկին Հոպէ փաշա, Տը Վէթիչ զօրավարը, տիկին Բրոլ, Պ. Բէօկէլ, Եկմեկան նախարար Թաներ փաշա, Պառոն Մէնտէն, Առեւտրական նախարար Զիհնի փաշա, Հերսէրդի Պիզմարք կոմսը, արքունեաց հրամանատար Օսման փաշա, Օր. տը Բէբատորֆ, Ներքին գործոց նախարար Միւնիր փաշա, տիկին ըմթարս փաշա, գերմանական ծովակալը, տիկին Կէչէր, Պ. Միրզպա, Դատական նախարար Ճէվտէթ փաշա, Ֆոֆման նաւապետը, Էվգաֆի նախարար Մուսթաֆա փաշա և Տոքթ. Լայֆհոֆ։ Երկրորդ սեղանի մը կը նստագահէր Մեծ-Եպարքոս Բեռամիլ փաշա, որուն աջ կողմը կարգաւ բազմած էին Էրիհեմ նաւապետը, Տէրվիշ փաշա, տեղակալ-գնդապետ տը Վայչէ, Միւզուրուս փաշա, Պ. տը Հիցէտից, Ալի Նիզամի փաշա, Պ. տը Վինքլէր, Գերլինի օսմանեան դեսպան Թէվֆիգ փաշա, Հէնքէն նաւապետը, առաջին սենեկապետ Օսման պէյ, Տոքթ. Միւլիք, առաջին թիկնապահ Մէհմէտ փաշա, Պրէնտորֆ կոմսը, Սթարբա փաշա, Պ. Շեօլ, Ֆէրիդ Ահմէտ Ալի փաշա, Կէչէր էֆֆէնտի, Բրոլ էֆֆէնտի, արարողապետ Իպրահիմ պէյ, կայս. պալատան առաջին քարտուղար Սիւրէյա փաշա, Պ. տը Պէօ, Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Յարութիւն փաշա, Լիխնովսքի Լէյլանը, Պլաք պէյ, Պ. Բրովիճ, Ֆէրիդ Զէքի փաշա, Պառոն տը Տամպրուդ վարի, Ֆոն Տէր Կոլց փաշա, Բիսմարկ վարի, Հարն էֆֆէնտի, Միրզիվա Հագդը փաշա և Թայրի պէյ։ Իսկ ձախ կողմն՝ տեղակալ-գնդապետ տը Լէ, Բէուֆ փաշա, տեղակալ-գնդապետ Տրբէկլ, Ֆուատ փաշա, հարապետ Պ. Շեօլ, ճէվիլ փաշա, գերմանական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Թէսթա, Տրէյսէ փաշա, Պ. Միւլլեր, Պերթրամ էֆֆէնտի, Ֆէրիդ Բիրզա փաշա, Տոքթ. Կիպ, Պ. Սթարբա, Բամբահէվէներ փաշա, Միրլիվա Նուրի փաշա, Շերիֆէն փաշա, գնդապետ Թրէվէթ պէյ, արարողապետի օգնական Ղարիպ պէյ, Մավրոյենի փաշա, Պ. Տրվասզէտամ, Մեծ-Եպարքոսի խորհրդական Շէֆիզադէի էֆֆէնտի, Պ. տը Հարթման, Նախկին Մեծ-Եպարքոս Խահէմ փաշա, Պ. Պալմման, արարողապետ Թարիւս պէյ, Պ. Տէքարթ, Հոպէ փաշա, Սապիթ փաշա, Բեռզիմ պէյ, Շիւքրի էֆֆէնտի և Ահմէտ պէյ։

Աւասիկ կայսերական սեղանին ճաշացուցակը։

Հաւեղինաց արդանակ ըստ գերմանականին
Լոքմա և Պէօրեգ
«Կայսերական» լեվրէք
Կովու լար (filet) «արքայական»
Կոցարի կուրծք՝ սունկով
Պարարտ լեռագլի կողիկ՝ Սարազուրկեան
Մոնրեկ
«Հռոմէական» բոնչ մարտոդական
Փասիան և լորամարգի խորոված
Բիլով
Անանաս ա լա Վիգդորիա
Զուլեցերական կարկանդակ մով
Պաղպաղակներ

Հայկերոյթէն յետոյ Վեհ. Սուլթանը, Գերմանիոյ Կայսրը, Կայսրուհին, Հէնրի իշխանն, Հերսէրդի Պիզմարք կոմսն և այլք դնացին կայս. պալատան առջեւի քէօշկն և անոնք դիտեցին լուսաւառութիւնները։ Կայս. պալատան շքեղակազմ պարտէզները լուսաւորուած էին անթիւ կանթեղներով ու լապտերներով և անընդհատ հրախաղութիւնք կը լլնէին։ Նոյնպէս լուսաւորուած էին կայս. բոլոր նաւերը, Գրզգուլէսին, Սէլիմիյէի զորանոցն և մնացեալ բնակարաններ։

* * *

ՊՏՈՅԹ Ի ՊՈԼԻՍ

Շաբաթ իրիկուն Վիլհելմ կայսրն, Աւկուսթա Վիքթորիա կայսրուհին, Հէնրի իշխանն և Հերսէրդի Պիզմարք կոմսը, պալատական քառաձի կառքով մը որուն կը հետեւէին ութ թիկնապահք, չորս լիսնապետք և նիզակաւոր հեծելազօրք, Պէշիքթաշի ճանբով Գարաքէօյի կամուրջէն Պոլիս անցան, ուր այցելեցին Այասոֆիայի ու Սուլթան Ահմէտի մզկիթները, կոմոսները, Սուլթան Մահմուտի դամբարանն և Բ. Դրան մեծ արքունի Գանձարանը, կայս. Թագաւորանն և պալատական յարակից շէնքերը։ Թագաւորանին մէջ ի միջի այլոց Վիլհելմ կայսեր ուշադրութիւնը գրաւեց գերեզմանաքար մը և մանրաքանդնին կերպիւ քննեց։ Թագաւորանի տնօրէն Համտի պէյ եւ Պերլինի Թագաւորական տնօրէններէն Պ. Իւմման, որ Վիլհելմ կայսեր կը հետեւէր, հարկ եղած բացատրութիւնները տուին։ Կայսրը, կայսրուհին ու հետեւորդք դարձեալ ընդունելութեան սրահը վերադարձան և անդ պատասխրուելէ յետոյ ժամ կէսին եղբայրը վերադարձան Սօուք շէշմէի, Գարաքէօյի և Պէշիքթաշի ճանբով։ Այս շքեղապատութեանց միջոցին կայսեր ու կայսրուհւոյն ընկերացան Հերսէրդի Պիզմարք կոմսը, Ֆէրիդ Ահմէտ Ալի փաշա, Կոլց փաշա, Շերբէքքը փաշա, Հագդը փաշա և այլք։

* * *

ԵՐԿՈՐԴ ԱՇՑԵԼՈՒԹԻՒՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Նոցին Վեհափառութիւնք ժամ 11½ին Տօլմա Պաղչէի պալատէն ելլելով ուղղակի Թոփ Գարուի պալատը դնացին և անդ ընդունուեցան մեծ պատիւներով Զիսուոշաղ դումարտակ մը ինչպէս նաև նոյն պալատան պաշտօնեայք բարեւի կեցած էին։ Օգոստափառ հիւրերն ընդունելութեանարտաքին մէջ պահ մը հանգիստ առնէլ յետոյ այցելեցին Գարաքէօյի կամուրջն ու Սուլթան Ահմէտի մզկիթները, կոմոսները, Սուլթան Մահմուտի դամբարանն և Բ. Դրան մեծ արքունի Գանձարանը, կայս. Թագաւորանն և պալատական յարակից շէնքերը։ Թագաւորանին մէջ ի միջի այլոց Վիլհելմ կայսեր ուշադրութիւնը գրաւեց գերեզմանաքար մը և մանրաքանդնին կերպիւ քննեց։ Թագաւորանի տնօրէն Համտի պէյ եւ Պերլինի Թագաւորական տնօրէններէն Պ. Իւմման, որ Վիլհելմ կայսեր կը հետեւէր, հարկ եղած բացատրութիւնները տուին։ Կայսրը, կայսրուհին ու հետեւորդք դարձեալ ընդունելութեան սրահը վերադարձան և անդ պատասխրուելէ յետոյ ժամ կէսին ելլելով պալատը վերադարձան Սօուք շէշմէի, Գարաքէօյի և Պէշիքթաշի ճանբով։ Այս շքեղապատութեանց միջոցին կայսեր ու կայսրուհւոյն ընկերացան Հերսէրդի Պիզմարք կոմսը, Ֆէրիդ Ահմէտ Ալի փաշա, Կոլց փաշա, Շերբէքքը փաշա, Հագդը փաշա և այլք։

* * *

ԵՐԿՈՒ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԱՅԿԵՐՈՅԹԸ

Վիլհելմ Կայսրն ու կայսրուհին երեկ գիշեր Երլյոզի պալատն իրենց բնակութեան յատուկ մասին մէջ հայկերոյթի մը տուին ի պատիւ Վեհ. Սուլթանին։ Ներկայ գտնուեցան նաև Մեծ-Եպարքոս Բեռամիլ փաշա, նախորդ Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշա, Արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշա, Դատական նախարար Ճէվտէթ փաշա, գերմանական դեսպան Պառոն Բատովից, Պառոնուհի Բատովից, Գրիգորիդ Մառի ու Նատին Բատովից, Պերլինի օսմանեան դեսպան Թէվֆիգ փաշա, Միւզուրուս փաշա, Վիլհելմ Կայսեր արամադրութեան ներքեւ դրուած զինուորական բարձրատիճան ոգայք և գերմանական դեսպանատան գլխաւոր պաշտօնեայք։

Հայկերոյթն սկսաւ ժամ 2ին և աւարտեցաւ ժամ 3½ին։

Կայս. պալատան նուագածուաց խումբն անընդհատ նուագեց։

* * *

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

Վիլհելմ կայսրն երեկ Բերայի մեծ փողոցին անցած պահուն Ազա-Ճամիի մօտ 10-12 տարեկան երկու հայ աղջկունք կապոյտ մնդուսէ երկու բարձիկներ ներկայացուցին, որոց վրայ գերմանական զինանշանը բանուած էր ոսկիթել։ Կայսեր հրամանաւ այս բարձիկներ կառքին մէջ առնուեցան։ Ն. Վեհափառութեան հրամանաւ նոյնպէս

տեղեկութիւնք առնուեցան թէ այդ աղջկունք ո՛վ են և ուր կը բնակին։

* *

Վիլհելմ Կայսրը մասուռը գրանուած պահուն չորս հատ իւղաներկ գեղեցիկ նկարներ մատուցուեցան Ն. Վեհափառութեան։

* *

Երէկ գիշեր Բաղէր մարտանաւը, Ֆռանչի ավիզօն, Հէնդիլլէրի զրօսանաւը, Աորը Թէվֆիկ ու Ֆէրիքը Պուլլոնա մարտանաւերը և Սուլթանիյէ, Իզլէթիէ, ու Սրտաղլը կայսերական շոգենաւները շրջեցան լուսաղարդուած էին։ Բաղէր մարտանաւ իւր կարմին վրայ ելեկտրական լոյս վառած էր։ Տոլմա Պաղչէի առջեւ յատկապէս դրուած լաստէ մը անընդհատ հրախաղութիւնք եղան։

* *

Երէկ գիշեր Թէվֆիգիայի սրահին մէջ չքեղ հացկերոյթ մը տրուեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Վիլհելմ կայսեր հետեւորդք և գերման դաղթականութեան երիւելիք, ընդ ամենը վաթսուն հոգի։ Սեղանին վրայ բաժակներ առաջարկուեցան վասն կենաց Վեհ. Սուլթանի, Վիլհելմ Կայսեր և Աւկուստա Վիքթորիա Կայսրուհւոյն։ Սրահը չքեղապէս լուսաղարդուած էր։ Սեղանէն յետոյ ցայգահանդէս մը տեղի ունեցաւ։

* *

Այս գիշեր կայս. պալատան մէջ Վեհ. Սուլթանին կողմէ մասնաւոր հացկերոյթ մը պիտի տրուի ի պատիւ Օգոստափառ հիւրերուն։

* *

Վիլհելմ Կայսրը, կայսրուհին ու հետեւորդք այսօր Սուլթանիյէ շոգենաւով պտոյտ մը պիտի կատարեն Վոսփորի մէջ։ Օգոստափառ հիւրերը միջօրէի ճաշը պիտի ընեն գերմանական դեսպանատան մէջ ի Թարապիա և յետոյ նոյն շոգենաւով մինչեւ Սեւ. ծով պտոյտ մը կատարելէ վերջ կայս. պալատ պիտի վերադառնան։

Այս գիշեր չքեղ լուսավառութիւնք պիտի կատարուին Եըլտըզի պալատան շուրջը, ի Բերա Սկիւտար և Վոսփորի երկու եղերքները։ Վոսփորի մէջ բազմաթիւ լաստեր դրուած են ուրկից անընդհատ լուսավառութիւնք պիտի լինին։

* *

Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարար Հերպերթ Պիզմարք կոմսն երէկ Բ. Դուռն երթալով այցելութիւն տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վեհ. նախարարին։

* *

Արեւելեան երկաթուղեաց ընկերութիւնը չքեղ նշարան-վագոն մը բերել տուած է ի Սիրքէճի, Գերմանիոյ կայսեր տրամադրութեան ներքեւ դրուելու համար։

* *

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՊՏՈՅՏ ՎՈՍՓՈՐԻ ՎՐԱՅ

Շիրքէթի խայրիյէի կողմէ հետեւեալ Ազդը զրկուած է մեզ ի հրատարակութիւն։

Այս գիշեր, Վեհ. Սուլթանի Օգոստափառ հիւրերուն՝ Գերմանիոյ Կայսեր ու Կայսրուհւոյն ի պատիւ Վոսփորի մէջ կատարելի լուսավառութեանց առթիւ գիշերային պտոյտ մը կազմակերպուած է Վոսփորի վրայ։

Ժամ մէկ ու կէսին, Շիրքէթի թիւ 18 շոգենաւը պիտի մեկնի եէնիմահալլէէն մինչեւ Սարայ-Պուրնու երթալու համար, հետեւեալ նաւամատոյցներն հանդիպելով։ Մէկալպուրնու, Պէյօղլուքէրէ, Թարապիա, Պէյքօզ, Եէնիգիւղ, Պոյանգիւղ, Բուսէլի Հիսար, Գանտիլի, Արնավուտքէօյ և Զէնկիլքէօյ։ Շոգենաւը Սարայ-Պուրնուի առջեւ շրջան մը կատարելէ յետոյ, պիտի վերադառնայ մի և նոյն նաւամատոյցներն հանդիպելով։

Ժամ մէկուկէսին, կառաբաժ թիւ 27 շոգենաւը պիտի մեկնի կամուրջէն և ըսկիւտար հանդիպելով, մինչեւ Իմիրկէն պիտի երթայ ուրուն բացերը պտոյտ մը կատարելէ յետոյ, Կամուրջ պիտի վերադառնայ Սկիւտար հանդիպելով։

Տամնակաց գիշեր է առաջին կարգ 14 ղրուշ և երկրորդ կարգ 10 ղրուշ։ Տղայոց համար կէս տոմսակ պիտի տրուի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. Թիկնապահ Ֆէրիդ Ահմէտ Ալի փաշայի։

Զորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ կայս. Թիկնապահ դեր-հաղարապետ Ահմէտ Շեվքէդ պէյի։

ՊԱՇՏՕՆԷԻՑ ԴԱՏԱՍՏԱՆ

Կառավարական պաշտօնէից դատաստանին յատուկ կանոնագրոյն վերայ հետեւեալ յաւելումն եղած եւ վաւերացած է կայս. Իրատէով։

Այն կառավարական պաշտօնեայք, որք անհատի մը հետ ի միասին ոճիր մը կը գործեն, իրենց պարզ անհատ հանրային դատարանաց առջեւ պիտի դատուին։ Սակայն այդ կարգի պաշտօնեայք հանրային դատարանաց առջեւ պիտի դատուին երբ, ըստ տրամադրութեան պաշտօնէից դատաստանի կանոնագրոյն և դայն բացատրող տեղեկագրոյն, նախնական քննութիւնք կատարուելով դատաստանի ենթարկուելու պէտք տեսնուի։ Նոյնպէս այն պաշտօնեայք որոց դատաստանի ենթարկուելուն համար կայս. Իրատէ մը հարկ է, պիտի դատուին նոյն Իրատէյի երնելէն յետոյ։

8 Հոկտ. 305

Նախընթաց երիկուն Սկիւտար Աչէզ Թիւրպէ թաղը հրդեհ ծագելով ապարանք մը այրած էր։ Արդ, հրդեհը յանկարծ ծագելով, տնեցիք ժամանակին չէն կրցած իմանալ։ Ապարանքի տիրոջ Հիւսէին փաշայի կինն, որ կրակն սկսած տեղին կից սենեկին մէջ կը գտնուէր, մուխերու մէջ կը մնայ և խղդուելու սոսկմանին հասած պահուն գուռը կոտրուելով, կ'ազատուն զինքը, սակայն կինն հետեւեալ օրը կը մեռնի իւր կրած երկիւղէն։ Նահիւտներէ մին եւս գոց սենեկի մը մէջ դրտնուելով բոցերու մէջ կը մնայ և բոլորովին կ'այրի։ Մէկ քանի սպասաւորներուն եւս ձեռքերն ու երեսները կ'այրին։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՄՔ

ԱՐԵՒԵԼ. ՀԵՌԱԳՐ. ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Բարիզ, 2 Նոյեմբեր

Նախարարապետ Պ. Թիւաար այսօր Նիս գնաց՝ քանի մը կարեւոր խնդրոյ վրայ Պ. Ժիւլ Ֆէրրիի խորհուրդ հարցնելու համար։

Պերլին, 3 Նոյեմ.

Աւստրիոյ նախարարապետ Բաղնոքի կոմսն այսօր Ֆրիտրիխսրուհ հասաւ։

Բարիզ, 3 Նոյեմ.

Նոր խորհրդարանին անդամ ընտրուած նոր հանրապետական երեսփոխանք որոշեր են՝ խորհրդարանին բացումէն յառաջ՝ հաւաքական նիստ մը դումարել, ուսկից դուրս պիտի թողուին նախորդ խորհրդարանին երեսփոխաններն որք վերընտրուած են։ Այս գումարման մէջ մասնաւորաբար ջանադիր պիտի ըլլան լուրջ համաձայնութիւն մը հաստատել այդ խմբակին անդամից մէջ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 23 Հոկտեմբեր

Օսմանեան Ռօնսօլիտէ		
Երէկ երեկոյ գոց. (Մեաց. Ս. Սերի		18 25
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	18 26
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	18 26
Կէս օրին	»	18 24 1/2
ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՏԱՓԻԼԻ		
Երէկ երեկոյ		45
Այս առաւօտ		45
Կէս օր		45 2
ԸՆԹԱՑԵՐ ԱՐՏԱՔԻՆ		
Փոխառութիւն	Ա. Սերի	33 30
»	Բ. »	19 30
»	Գ. »	18 26
ԲԱՆԿԵՆՏՈՒՄԵՐ		
Օսմանիէ Ռէնէրալ	Ա.Գ. Լ.	4 19
Գրեսի Ռէնէրալ	Օսմ. »	8 30
Պանք տը Գրէնոբ	» »	7 13
Ոսմ. Շանմէ է վարէօր	» »	4 32
Թրամուէյ	» »	472 1/2
Բուսէլի երկաթուղի	Ֆր.	71
Օպլիկիսիսի տը Բրիօրիթէ	»	— —
Բանգեթուղի Լավզիսի		122
ԸՆԹԱՑԵՐ ԴՐԱՄԱՅ		
Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանգնոց	»	87 26
Անգլիական ոսկի	»	110 13
Իմպերիալ	»	90
Ֆրիսկից	»	51 10
Բուպլի թղթադրամ	»	8 85
» արծաթ	»	77 25
Մէճ. արծաթ. (տարբ)	»	168
Վեցնոց	»	103 30
Չինգնոց	»	103 30
Մէճիտիյէ	»	100
Թասֆիյէ	»	8

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 2 Նոյեմբեր ժամ 4 վայր. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 3 %	87 22 1/2
» » 4 1/2 %	105 80
Օսմանեան քանսոլիտէ Սերի Դ.	17 15
Օսմանեան երկաթուղի	72
» Իզմիրի բանկեթուղիք	530
Պանք Օթոման	546 25
Գրեսի Լիոնէ	700
Իտալական Ռանթի 5 %	94 15
Հունական 5 %	470
Բրիօրիթէ Թիւրք	452 50
Եգիպտական միացեալ	472 50
Պանք տը Բարի	857 50
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	չկայ
Սուէզի ջրանցք	2315
Զէք Լոնդրայի վրայ	25 22 1/2
Լոնդոն, 2 Նոյեմբեր ժամ 5 վայր. — երեկոյ	
Անգլ. քանսոլիտէ	97
Օսմ. » Սերի Դ.	17 1/16
» » » » գոց	— —
» » » Ա.	33 3/4
» » » Բ.	20 3/16
» » » Գ.	16 7/8
Փոխառութիւն 1877	99 1/2
Պանք Օթոմանի	11 7/8
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	93 3/16
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	102 3/8
Տայրա Պանիէ	82 1/4
Տամնիյալ (փոխառ. Բաշիլտ)	103 3/4
Հելլենական 5 %	92 1/8
Մոնտէալ »	78
Ռուսական 1873	101 15/16
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 22
Վիէննա, 2 Նոյմ. ժամ — վայր. երեկոյ	
Օսմանեան երկաթուղի	28 50
» Իզմիրի բանկեթուղիք	120 75
Փոխանակութիւն Լոնդոնի վրայ	119 60
Պերլին, 2 Նոյմ. ժամ — վայր. —	
Փոխանակութիւն Լոնդոնի վրայ	25 38
Բուպլ թղթադրամ	212 90
Օսմանեան երկաթուղի	82 75

ԲՈՒՐԷ ԹԻԹԻ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 31 Հոկտ. ժ. 10 վ. —

Ֆրանսական Ռանթի 3 %	87 18
Օսմանեան քանսոլիտէ Դ.	17 17
Օսմանեան երկաթուղի	— —
Եգիպտական միացեալ	471 56

ՀԱՅ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՁԵՌԱԳԻՐՔ

Փ Ա Ր Ի Զ Ո Ւ

(Շար. Ռ-ԲԲՈՒ ԱՍՍԻ ԲԱՌԷՆ)

6. Վասն ԻԵ ԵՐ ԵՂԵ ԱԲԲԱՊԱՊԻՆ։ Սա եւս գործ է անմահին Ամիր Տովլաթայ՝ որ կը կրէ ԶԼ թուականը։ Ապարապապին բառը պարսկերէն է և կը նշանակէ թեղաբարեբարիւն, զոր շարադրած է Ամիր Տովլաթ իւր Ռէֆիպայ անդէէն երեք տարի յետոյ՝ 1481 ին։ Նշանաւորն է այս իւր գործոց և շատ երկար, բայց ներկայս մէկ մասն է միայն և կը պարունակէ նախագիտելիքը գեղարարութեան։ Ամիր Տովլաթ իւր Ախրապատինին Ցառաջաբանութիւնը կանուանէ զայս, որով յայտնի կը լինի թէ բուն Ախրապատին աւելի երկար մնելու է և մեծ. 20 էջերու մէջ է այս ամփոփեալ և կ'սկսի այսպէս.

«Ցառաջաբանութիւն ախրապատինին»

«Ասաց բժշկապետացն թէ յէր եղեւ «ախրապատինն։ Ցառաջին յիշենք զերիս «ազգ փորձողին. որ է՝ Թանբրիպպային «տէրքն։ Եւ յետոյ յիշենք զկարծողքն, որ «է՝ զիասին դէմքն։ Եւ այնոնք որ փորձողքն «էին ի բժշկապետացն Ա. Ա. գեղերով «կու գործէին, և յետոյ գրեցին խառ«նուած գեղեր. որ այն բժշկապետքն՝ «միրեանց բառուին, հին բժշկարան ասեն, «և բաքարատ կու բանէր, և այս այսպէս «է, որ զայս գեղերն յերաղն տեսաւ, և «ոմանք միաբանեցան և փորձերով գտան «զօգուտիւնն։ Եւ խառնուած գեղերն «այն գեղերն՝ է որ բժշկապետքն ի մէկ մէկ «գեղերուն յիրար խառներ և չիներ են, և «զօգուտիւնն փորձել են։ Եւ այս այս«պէս է՝ որ մէկ քանի մէկ մէկ գեղեր՝ որ «ի մէկ քանի հիւանդին փորձեր էին, եւ «զայն յիրար խառնեցին և չինեցին, եւ «քանի մի ցեղ խառնուած հիւանդու«թեան փորձեցին՝ և ինքն օգտեց, և եղև «որ մէկ մարդոյ օգտեց և մէկ մարդոյ «չօգտեց. և յայլ յետոյ ի յայն հիւանդին «ի յաստիճանն գեղ մի այլ գտան և գը«րին՝ որ օգնէ այն բնութեանն և զայս «օգտակար գտան և պատրաստեան»։

Ցառաջաբանութեան այս մասը միայն բաւական է, նիւթոյն վրայ ծանօթութիւն մը ունենալու համար թէեւ մէն մի պարբերութիւնք սորա երկար մեկնաբանութեանց կարօտին։

Աւանդելով դեռ երկար ծանոթութիւններ գեղօրէից եւ անոնց պատրաստութեանց մասին, ծանօթութիւններ՝ որք դեռ այսօրուան գեղարարութեան մէջ կարող են օգտակար մեզ լինել, Ամիր Տովլաթ իւր ախրապատինին յառաջաբանութիւնը կը հնչէ սապէս.

«Եւ կատարեցաւ առաջաբանութիւն «ազրապատին՝ կամօքն Աստուծոյ։ Եւ յի«շեմ մէկ քանի բան մի այլ թէ պատճա«ռքն ի՞նչ է որ այս առաջաբանութիւնս «գրեցաւ. տեսայ ես, անպիտան ծառայ «Աստուծոյ Ամիր Տօլլաթս, ի թվական«կանութեանս հայոց. ՃԼ։ Ապրիլ ամսոյ ի «Ժ. ի տօնի աւետման սրբուհւոյ Աստ«ուածածնին՝ ի մայրաքաղաքն ի Կ. Պո«լիս, եւ գտաք շատ ազրապատիններ, որ «գրած էր հայոց լեզուով, եւ զինչ որ կու «յիշէին զայս չենուած իրացս զպատճառան «չիգիտէին՝ թէ այս յէր էր, եւ զգեղե«ղուն թարգմանն չգիտէին. եւ զինչ որ «կուշինուէր չէր աղէկ՝ ի գործն պակա«սութիւն կայր, և չէին գիտել զայս ա«ռաջաբանութիւնս, և մեք գրեցաք, եւ «յայտնեցաք, զի ով որ ի յայս արուես«տս հետաւրի նայ, իւր չինած գեղարան «պակասութիւն չգտուի, կամօքն Աստու«ծոյ։ Եւ զիս՝ ճառահպաշի եւ պաստան«ճիպաշի՝ յիշեցէք ի տէր։»

Բուն ախրապատինն ալ կը գտնուի Փարիզու մատենադարանին մէջ եւ պիտի յիշատակենք զայն յիւր կարգին։

Ամիր Տովլաթայ սա երկու գործոց մէջ, նկատելի են իւր նոր տիտղոսները, այսինքն ծառաապաշէ, ըստամոտն և պօտանճիպաշէ բառերը՝ որոնց նշանակութիւնքը պիտի պատմենք ապագային, երբ Ամիր Տովլաթայ վարքը գրենք։

Ախրապատինի Ցառաջաբանութեամբը կը լրանայ այս 108 թիւ ձեռագրոյն վեց պարունակութիւնքը՝ որոնց ամենուն ալ գիրը խիստ մաքուր են եւ վերծանելի և նման Հերացւոյն «Զերմանց Մխիթարութեան» գրերուն։

Ե.

ՁԵՌԱԳԻՐ Թիւի 111, որ թէեւ այլեւայլ աղօթից հաւաքածոյ մըն է, բայց ըսկիզբն ունի մի այլ օրինակը վերոյգրեալ՝ Մարդակազմութիւնն Աբոսայիրէ։

Սոյն այս մարդակազմութիւնը յար և նման է առաջնոյն, զիսոյն տեղ տեղ քանի մը սխալներ ունի եւ վերջաւորութենէն ալ քիչ մը պակասեր։ Գիրը նոսր է, բայց միւս օրինակին չափ մաքուր եւ վերծանելի չէ. յառաջաբանութիւնն եւ հեղինակի մասին եղած ծանօթութիւնք չեն տարբերիր ընաւ միւսէն։

Գրոյն սիկիզբ կը կարդացուի «Traité d'Anatomie, tiré de Galien» Ֆրանսերէն բառերը, այսինքն, Մարդա-զմ-Ռէն, հեղինակը՝ Գալէնոսի, յետոյ առանձին էջի մը վրայ ալ սա հետեւեալ երկու սիւնակը բառից,

Երեւա՛կ։	Խորշաչին։
Լուսընդաք։	Խալայ։
Հրատն։	Դէմի՛ր։
Արեգակն։	Ալդէն։
Լուսաբեր։	Պաղդր։
Փայլածուն։	Սընդիք։
Լուսին։	Բուսիշ։

որոց մասին ո՛ր եւ է մեկնութիւն չենք կարող գրել առ այժմ ասանոնք։

Մարդակազմութեանս կը յաջորդեն այլ և այլ հաւաքածոյք աղօթից՝ որք Տնօրինակաւնքն կոչին Ձեռագրոյն մէջ։

Ձեռագրոյն վախճանը կը կարդացուի սա Ցիշատակարանը.

«Գրեցաւ տնօրինականքն Քրիստոսի ի «սուրբ Քաղաքն յԵրուսաղէմ, թվին հա«յոց ՌՃԻԲ ամին, ի վայելուչն տիրացու «Աստուածատուրին։»

Ցորում թէեւ մարդակազմութեան մասին յիշատակութիւն չի լինիր, բայց գժուար չէ ասել՝ որ Ապուսայիդի այս գործին ընդօրինակութիւնն ալ ժամանակակից է Տնօրինականաց և եղած է անշուշտ 1673ին, այսինքն 17րդ Դարու մէջ։

Զ.

ՁԵՌԱԳԻՐ Թիւ 100։ Աղօթագիրք մըն է, 16րդ դարու մէջ ընդօրինակեալ՝ որ բաց ի աղօթքներէ, կը պարունակէ և՝

Գրիգորի Նէ-ազարայ Մարդակազմութեան մի այլ օրինակը։

Մարդակազմութիւնս չի տարբերիր բընաւ վերոյիշատակեալէն, պակաս չունի իւր մէջը։ գիրերը նօսր են, փոքր ինչ անվերծանելի։

Ցիշատակարան չունի, չի գիտցուիր ընդօրինակութեան թուականը։

Է.

ՁԵՌԱԳԻՐ Թիւ 43, որ կը պարունակէ Մեկնութիւն Բանից Գալենոսի բժշկապետի անուամբ բժշկական բառգիրքոյկ մը։

Ամբողջ հատորը բառգիրքս չի կազմեր սակայն, հետը կան ուրիշ գործեր ալ. Դաւթի Անյաղթի գրուածները, այլ ապաղաղթներ և պատմական գրութիւններ՝ որք ամենը մէկանց կը յօրինեն հատուկէկ հատոր մը։

Գալենոսի բառից մեկնութիւնը, սոյն հատորին 149որդ էջէն սկսելով, կը վերջանայ 160րդ էջը։ Շատ համառօտ բառարան մըն է այս, բայց բառից հայերէն թարգմանութիւնը խիստ գեղեցիկ և ընտիր։

Առաջին բառն է, Ամիար=Վաղտմաստ, Վերջին բառն է, Բանդան=Գիրդանաքոշ։

Ապէ Վիլիքուս կը գրէ թէ այս Ձեռագիրն ամենէն հին և թանկագինն է։

Հատորին վերջը գժուարաւ վերծանելի երկար Ցիշատակարանէ մը կը քաղենք թէ այս Ձեռագիրն ընդօրինակած է Բուքարաց աշխարհի Մանանբերդ անուանաց մէջ ճգնաւորոյ Մատթէոս անուն քահանայ մը, Հայոց ՁԼԱ թուին, այսինքն 1282ին, 13րդ դարու վերջերը։ դարուէկս յետոյ, 1432ին՝ այս հազուագիւտ հատորը սեպհականութիւն կը լինի այլոց՝ որպէս կ'աւանդէ մեզ Ձեռագրոյն վերջընթեր էջին վրայ արձանագրեալ սա հետեւեալ յիշատակութիւնը.

«Ձվերջին ստացողք գրոյս զսրբասէր «կրօնաւորքն զԹումա և զներսէս, ազա«չեմ յիշել ի Բարերարն Աստուած, որ «ստացան զդիրս և զեղծեալ նիւթ սորա «վերստին հաստատեցին և կազմեցին ի թը«ուին հայոց ՊՁԱ.»

Ցայտ իմն է ապա, որ Գալենոսի բառից Դիոսքորիդէս ալ ընդօրինակուած է միւսներուն հետ սոյն թուին, այսինքն 1282ին, 13րդ դարու մէջ։ Սակայն աւելի հին ծերունդ մը տալու ենք մեք սոյն բառգրքին, հին, կամ 5րդ և կամ 12րդ դարու ծերունդ մը։ քանզի մեր բժշկական գրականութեան հայ գրականութեան այս ոսկի եւ արծաթի երկու դարուց մէջ աւելի կը ծանանին։

Զենք կարծեր որ ի սկզբանէ անտի այսչափ համառօտ եղած լինի Գալենոսի բառից Դիոսքորիդէս։ թերեւս մեր նախնի բժշկապետք աւելի ընդարձակ գրած են՝ զոր Մատթէոս քահանայ համառօտած է և կրճատած։

Թէ ո՞վ է հեղինակ բառագրոյս, ծանօթ չէ մեզ և ժամանակը միայն կարող է ըստուգել զայն յետոյ։ բաւ է մեզ գիտնալ եւեթ որ մեր պատուական նախահարք բաւականի գուն գործած են, բժշկական ամէն ճիւղերու համար աշխատութիւններ ընծեռելու։ այս իսկ արդէն շատ է և շատ հայ բժշկական պատմութեան համարաւոր։

Ձեռագրոյս թուղթը բամբակեայ է, գիրը երկաթագիր և երբեմն նօսր, տեղ տեղ ալ գրեթէ աւրուած։ Ցայտնի չէ թէ ուստո՞ եկած է այս և փոխադրուած Փարիզու Մատենադարանը, Ապէ Վիլքուս լաւ կ'անցնի այս կէտը։

Ը.

ՁԵՌԱԳԻՐ Թիւի 126։ Հաւաքածոյ մըն է սա այլ և այլ բառագրոց՝ որոնց սկիզբը դրուած է գարձեալ վերոգրեալ

Մեկնութիւն բառից Գալենոսի բժշկապետի բժշկական բառարանէն մի այլ իմն օրինակ։

Միւսին յար և նման է, բայց ո՛չ այնչափ ամբողջ, հաղիւ Ո գիրը կը հասնի։

Առաջին բառն է, Ամիար=Վաղտմաստ, վերջին բառն է, Ռոդիոն=Գիրդանաքոշ։

Բառգիրքէն յառաջ, առանձին էջերու վրայ՝ ընդդէմ այլ և այլ հիւանդութեանց դեղագիրներ կան գրուած 30 ի չափ, որք ի վերջոյ յաւելեալ կ'երեւին անդ։

Այս ձեռագիրը միւսին չափ հին չէ, 16 րդ դարու մէջ՝ 1597 ին է այն ընդօրինակուած, որպէս կանանդէ մեզ գործոյն վերջն եղած սա հետեւեալ յիշատակարանը.

«Եւ ելեալ Պրսին. «ալանէ»
«Պ. Թիւրաքէշ օղլու. «ամէն»
«Թվ. ՌՃԶ.»

Ցայտնի չէ սակայն թէ ո՞ր է եղած այս ընդօրինակութիւնը։ Թուղթն արաբական է և գիրը նօսր։

Թ.

ՁԵՌԱԳԻՐ Թիւի 106, Մատենադարանի Հայ ձեռագրոց ամենէն մեծն և խոշորը, կը պարունակէ երեք հատ բժշկական ընդարձակ գործեր՝ որք են։

Նախ՝ Ամիր Տովլաթայ Հաւրմարանը։

Երկրորդ, Ամիր Տովլաթայ Աբրապատինը։ և երրորդ, Սաբ Սեբաստացւոյն Բժշկարանը։

Արարական թղթի վրայ խնամով գրուած ձեռագիր մըն է այս։ էջերն երկսիւն, գիրը նօսր, զոր Պարսկատանի Մարուսան գիւղին մէջ, 17 րդ դարուն վերջերն ընդօրինակած է Մարկոս անուն դպիր մը, ի վայելումն Տէր Ցակոբ քահանային, որպէս կարդամք հատորին վախճանն արձանագրեալ յիշատակարանին մէջ։

Ձեռագիրս խիստ լաւ կազմուած, հատ կեղեւ մը ունի կաշիէ, որուն առաջին երեսին վրայ՝ երկաթագիր խոշոր տառերով փորագրուած է,

«Ցիշատակ է Հաւրմարանս. է Հաւրմ.»

Տէր Ցակոբն Ինն Ռճեվ ասին» տողերը։

Երկու թուական կը կրէ ձեռագիրս, մին սկիզբը ա ճ լ, որ է վերոգրեալն եւ միւսը վերջը ա ճ լ ա, այսինքն 1681 եւ 1682։

Այս երկու թուականներէն դատելի է, որ ձեռագրոյս ընդօրինակութիւնը մի տարուան մէջ կատարուած է, սկսեալ 1681 ին և աւարտելով 1682ին։

Դիտենք այժմ պարունակութիւնքն առանձին առանձին։

1. Հաւրմարան. Այս գործը վերնագիր կամ յառաջաբանութիւն չունի եւ նախապէս կը ներկայանայ մեզ բովանդակութեանց մի մանրամասն ցանկը՝ զոր կը գրենք ատ ամբողջովին։

Ա. վասն գլխացաւի եւ ամենայն ցեղ ցաւի

Բ. վասն խրատու յիսէի մանիարդնցի բժշկին

Գ. վասն յականջացաւի ամենայն ցեղ

Դ. վասն որդ քիթին կաթնի և արիւնի

Ե. վասն ամենայն ցեղ աչացաւի զինչ եւ իցէ

Զ. վասն կզակաթափի որ է լակուայ

Է. վասն խումբոյսի որ երեսն ուռչի ի յարենէ.

Ը. վասն նշանք գեղերոյս երեսի սպիտակացնելոյ

Թ. վասն երքոյնի որ երքոյն լինի.

Ժ. վասն ընդաց եւ այլ ցաւի.

ԺԱ. վասն յիշենք զզանկիին եւ զիւր նշանք.

ԺԲ. վասն հազի և նուզլայի.

ԺԳ. վասն ստամքսացաւի ամենայն ցեղ

ԺԴ. վասն որ հնկան ստինքն այտղի.

ԺԵ. վասն երականի որ աչքն եւ անձն գեղնի։

ԺԶ. վասն լերդացաւի ամենայն ցեղ.

ԺԷ. վասն փայծաղնացաւի ամենայն ցեղ.

ԺԸ. վասն թոքացաւի նշանն այս է.

ԺԹ. վասն երիկնացաւի և է որ նշանն.

Ի. վասն փորանցի ամենայն ցեղ.

ԻԱ. վասն կոնչի եւ նշանն այս է.

ԻԲ. վասն հիճուի տարիկի եւ բոլորի եւ երկայնի.

ԻԳ. վասն սրսեմի և ինքն է որպէս կեղ

ԻԴ. վասն բրսեմի և ինքն է գոյն և կեղ

ԻԵ. վասն չավայի չավայ այտոց է

ԻԶ. վասն ամենայն ցեղ ջերմնոտի

ԻԷ. վասն խավկանի որ յանկարծ ահի նուազի.

ԻԸ. վասն անգան եւ որ նատոյ տեղն ցաւի

ԻԹ. վասն տեռատեսի եւ ամենայն ցեղ

Լ. վասն քարի որ ընծայի

ԼԱ. վասն երկան որ ճուզն ուռչի եւ վուտանգի և մղղի։

ԼԲ. վասն նկրսի եւ իւր նշանայն

ԼԳ. վասն որ ջլերն յիրար քաշեն ինչ

ԼԴ. վասն որ կղանայ և ամենայն մէջքն ցաւի

ԼԵ. վասն որ սքիթայ լինի որ սչինչ չիմանայ

ԼԶ. վասն ռաբոյի որ է հնք և իւր նըշանն այս է

ԼԹ. վասն որ գերկան բնութիւն ուժովցնէ

Ա. վասն մանիայի որ է մազաս կաթ

ԱԱ. վասն մանախոլայի որ ի սավայէ լինի

ԱԲ. վասն ախտաւորի

ԱԳ. վասն խնպլկկի, մարդն ինչ է քուն լինի այնց թվինայ

ԱԴ. վասն ծաղկոտի

ԱԵ. վասն քորի և բորի

ԱԶ. վասն ջլատաձի և խոցի

ԱԷ. վասն կլունի և յամէն ցեղ

ԱԸ. վասն ջարդածի

ԱԹ. վասն տքնութեան

Ծ. վասն կատագի չանն

ԾԱ. վասն որ այլ գազան առու

ԾԲ. վասն օձահարի

ԾԳ. վասն կարճահարի

ԾԴ. վասն մաջասի նշանացն

ԾԵ. վասն կարուբայի նշանայն

ԾԶ. վասն բոհրանի աղէկի և գէշի

ԾԷ. վասն նեխ քրտան

ԾԸ. վասն նշանաց հիւանդի

ԾԹ. վասն որ ի փաղաղն լինի հիւանդն

Կ. վասն որոյ խելքն ի շուրջ գայ

ԿԱ. վասն զմատնի, փորի մեծութիւն (պոռլէ)

ԿԲ. վասն պիսակոտի

ԿԳ. վասն գոգութեան

ԿԴ. վասն ամենայն մանուկներոյ

ԿԵ. վասն ամենայն ցեղ խարտեներոյ

ԿԶ. վասն ամենայն ցեղ ջիարիշներոյ

ԿԷ. վասն ամենայն ցեղ ակրասերոյ

ԿԸ. վասն ամենայն ցեղ սիքուֆայնոյ

ԿԹ. վասն ամենայն ցեղ ընտելեստայնոյ

Հ. վասն ամենայն ցեղ մոռուխի որ է լուծման

ՀԱ. վասն ամենայն ցեղ հապերոյ լուծման

ՀԲ. վասն ամենայն ցեղ վերաբերութեան գեղի

ՀԳ. վասն լուծման դեղերանաց

ՀԴ. վասն ամենայն ցեղ հոկնայնոյ

ՀԵ. վասն ամենայն ցեղ պատրոյգայնոյ

ՀԶ. վասն ամենայն ցեղ ղմէտայնոյ

ՀԷ. վասն ամենայն ցեղ մէհմայնոյ

ՀԸ. վասն ամենայն ցեղ ձիթերոյ

ՀԹ. վասն ամենայն ցեղ անուշահոտաց

Զ. վասն ամենայն ցեղ մտերոյ

ԶԱ. վասն ամենայն ցեղ կթի բնութեան

ԶԲ. վասն ամենայն ցեղ ձվի

ԶԳ. վասն ամենայն ձկանց գալարի և ադէկի

ԶԴ. վասն գինոյ բնութեան և ջրի

ԶԵ. վասն ամենայն ցեղ մրգի

ԶԶ. վասն ամենայն հնդանաց

ԶԷ. վասն ամենայն ցեղ խաւարտի։

Ընդ ամենը 87 գլուխ և այս իսկ կարծեմ բաւ է իմանալու համար գործոյն ընդարձակութիւնն և իր նիւթը։

Սոյն այս երկար ցանկէն յետոյ, Հեղինակը, (զոր Ամիր Տովլաթ լինել կը կարծենք, ինչպէս պիտի յայտնենք քիչ մը վարը), կ'սկսի ճառել կարգաւ և մի առ մի այս ամէն գլուխներուն վրայ՝ յորս խիստ հմտալից կերպով ցոյց կուտայ ամենայն հիւանդութեանց եւ ցաւոց նըշաններն ու իրենց յատուկ դարմանները։

Այս հաքիմարանիս մէջն է, որ Ամիր Տովլաթ ի չարս նախնի հայ բժշկաց կը յիշատակէ եւ զմերն Ապուսայիդ կամ Բաբայիդ զորմէ խօսեցաք յառաջագոյն։

Տեղ մը կը գրէ սապէս,

«Վասն ամենայն ակրասերոյ, որ թարգմանի»

«Խուբայ. առաջի ակրասն այս է որ»

«Բաբայիդ բժշկին գրիգորոյ պարտ.»

Եւ այլ ուրեք ալ։

«Այլ մարուխ որ գրեցաք ի Բաբայիդ «բժշկապետին», որ Գրիգորոյ վահրամայ որ«զոյն տարտ ինչ նմայ լերդն ցաւեցաւ։»

Այսու Ամիր Տովլաթ Ապուսայիդ բըժշկին Հայ և հեղինակ-բժիշկ լինելը կ'աւանդէ գամ մի եւս։

87 գլխոյս վրայ խօսելէ զկնի, հեղինակը կարեւոր գլուխ մըն ալ բժշկութեան մէջ գործածուած կշռոց եւ չափերու մասին կը գրէ. ապա կ'սկսի «Բաբայիդ է Հաքիմարանիս» վերնագրով նոր պըրակ մը՝ յորում բժշկարանիս մէջ գործածուած բժշկական օտար բառից հայերէն թարգմանութիւնը կ'ընէ։ Այդբուներից կարգով յօրինուած է բառգիրքս, ամէն գիր մասնաւոր էջ մը ունի հոն եւ մինչեւ Փ գիրը բոլոր բառերն ալ կատարեալ են իր մէջ։ Քանի՛ գեղեցիկ են այն թարգմանեալ բառերը, և ի՞նչ ճարտար հայկաբանութեամբ չինուած են նոքա։

Հաքիմարանս իր բառգ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳՂ. ՈՍԿԻ 1,000,000 **"ՓԻՆԻՔՍ"** Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւելքան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետերաց Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի զնասուց համար։

31

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած զնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայսն
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Գալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ գումանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1888 » 4,817,262
Տարեկան հասոյթ » » » » 10,069,700

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և գործարանաթիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Լօռենիատիս խան.

36

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՁ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ գումանք 6,250,000 Պահեստի դրամ գումանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 գումանք

Լիազօր ներկայացուցիչ Հասան Թուրքիոյ

36

ԾԱՆՕԹ.—Ցեարք Ներսէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ դրամատեարք, լիակատար ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԻ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամեն զնաս, որոյ հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէն։

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Քիլոլու գէրիգամ Օռէսա եափաղբսը եէթմիշ պէշ պին քիլօ, պէշէր քիլօսը սէքիզ զուրուշ օյնուզ փարա։

Վիէննա մալի ֆէս սէքսէն պին ատէտ, պէշէրի պիթը պուչուզ զուրուշ։

Իզմիր ֆապրիգասը իլէ նիզամլէի էլպիսէ անպարը իչուն մէվզուլի միւնագասատէ օյան պէր վէճէի պաչա իքի գալէմ եափաղը իլէ ֆէս ֆիյասը մուրագգամալերի իլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուզ թէրնի էվվէլին ԷԻՐՄԻ պէշինճի չարչէնպիհ կիւնի սաաթ օնտա քարարատէսի քէչիսէ օլունաճաղընտան վէ ԷԻՐՄԻ պիթընը փէնչշէնպիհ կիւնի սաաթ օնտա պատար եիւզաէ պէշ թէնղիլաթը դապուլ իլէ մէղքիւբ սաաթտա իհսալէլի դաթիլիսի իհրա իսիլեէկկինտէն օլվէճէրլէ թէնղիլաթա բաղիալ օյանլարըն մադամ Սէրասքէրի լէվգիմամբը ումումիյէ տարիէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

19 թէրնի էվվէլ 89 858
Նո. 34 3—3

Այն անձինք որ կը ճանչին
DEHAUT ՏԷՐՈՅ
ԳԵՂԱՀԱՏԵՐԸ

իրենց ստամոքսը մաքրելու համար լաւ պղտզնոտաները կը գործածեն, որք ոչ նեղկաներ եւ ոչ յոգնութիւն կը պատճառեն, որովհետեւ հանգստաւոր միւս մաքրողական դեղերուն, այս գեղն այն տեղն մինչ կը ներգործէ եւ լաւ կերպարդ և կազդուրիչ բնակեցոյ հետ ստէնուն, ինչպէս գիտի, խանում, Թէչ։ Ամենայ ոչ կինուրէ իրեն յարմար ծանն, բարեւ զգացմունք։ Պէտք յոգնութիւն չպատճառեր բնաւ։ այնպէս որ մարդ պրոպ կ'ուզէ զործանուչ։

Ապատեղագործ Ս. ՏԱՄԱՏԵՆԱՆ

ԳՊԱՏՐԱՍՔԻՆ ԱՐԻՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

Coleman's Liebig's Extract of MEAT & MALT WINE

ԳՈԼԻՄԱՆԻ ԳԻՆԻՆ հէշտահամ և կազդուրիչ բանկլի մ'է, բազկացեալ Բարդդի գինիէ, և Լիէպիգ մսի հիւթէ և Պաղթի հիւթէ, կազմելով այպէս մեծագանող, զօրաւոր և դիւրակիր խառնուրդ մը, որ թէ առողջ և թէ անկար մարդոց համար լաւ է հաւասարապէս։

Բժշկական համալսարանն հաստատած է նմա և բազմաթիւ նշանաւոր բժիշկներէ յանձնարարեալ է Հանգ. Ալբերտ Արիլի Բիլինկ գրած են իրենց վկայութիւններն։ Ասա կը թարգմանիք վկայութիւնն տարբեր

Թ. ՐԻՃԻՆԱԼՏ ՀՈՒԱՆ Ս. Բ. Ս. Մ. Լ. Լ. Մ. Ֆ. Ս. Բ. Հ. ԵՒ ԸՆԿ.

26, Լոբն Բոա և 24 Համիլդրն Ռոուէյր

Զը, ընտիր, 2 սեպտեմբեր 1889

Պարոնայք.—Ի նեկատ առնելով խորդ.ոս մրցման մը հանած գանգատ, ուրերը, կը փափաքիմ յայտնապէս զրուցել ձեզ թէ որչափ գոհ եմ ձեր Մսի և Պաղթի պատրաստութենէն։ Քանի քանի անգամներ տեսած եմ սաստ առողջարար ազդեցութիւնն այն հիւանդութիւնց վրայ որոց հանար պատրաստեր եմ դոյն, և թէ ինչ ինչ պարագայից մէջ ձեռք բերած եմ հրաշալի արդիւնքներ զրոս պարզ գինեն (առանց մուգի) չպիտի կրնար տալ։

Ընդունիք, և այլն և այլն։

Թ. ՐԻՃԻՆԱԼՏ ՀՈՒԱՆԷՍ

Ի վերջոյ, մնաբարձրագոյն դիտելիք ՔԷՄՍԷԼ յանձնարարած եմ զայն։

Հարգելի Գոլիմանի Գինեն Լիէբիգի մսի և Պաղթի խառնուրդով, զրուցանայ կեղծերէն։

Դիմելիս, ստորագրեցէք, միայն գործակալ ի Բուրբիա Գոլիման և ընկերութեան գործարանին

Ս. Հրդեհ Նորուրի և Լանտան։ ԼՄՈՒՆՏ ԴԱՐՈՒԱՆԱՆ.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՊ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, պահանջողին քով, կայսրան Գալաթիա-Շեշլիի Թրամուէյիոյ։ Թիւ 95 և 97, Գալաթիա 80

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՌԼԷՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԻԼԻՊ

Գալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատաբատան վրայ յարկ

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ ածան գներով կը վաճառուին ամեն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս շրջազգեստներ, քօռսէներ, օժտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Գերմանիայ յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիէն, Իտալիէն և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ թղթատարական դրոշմով զրկուի։

Զը հաւնուած ապրանքները եւս կրնան և սակը եւս կը առուի զեղչով փոխադրութեան թանգը։

98

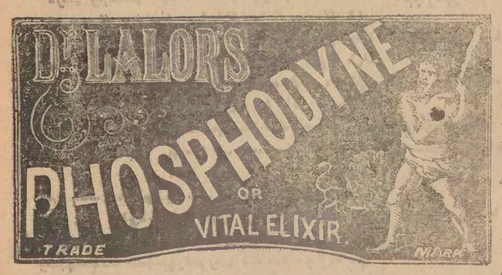

ԱՌՈՂՋԱՊԷՍԻՆ ՈՅԺ ԿԱՐԱԳ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈԳԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ—Վերջին գտան եւ հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՏԻՆԻՆ ՊԷՍ ԳԱՐԱՆԻՆ է որ մինչ եւ ցարդ գտնուած է, յատարկելու բաւական նամար ուշին հիւանդութիւններն, անգամառութիւն, դանդաղութիւն, ուռնական կարգաւորութեան վատնիսու կրնաստ, եւ առնական ոյժերու կորուստներ յառաջ եկած ամեն գործարանական խանգարում։

Ոչ քաւսէ գժտարարարարութիւնը, ջղային եւ արտ հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանդութիւնները, արեան զրկանք բոլոր խանգարումները։ Ընդհանուր հրծութիւնն եւ ապառամբ։ Կէ կասեցուն ինկնական ոյժերու ո եւ է կորուստ որ յառաջ եկած է ո եւ է պատճառէ։

Ջղային տկարութեան եւ սոր հեռանալ մէջ այս դեղին ազդուութիւնն անմիջական և մեծագոյն է։ Մէյամոյնութեան զգացումներն եւ սխտանիչը կ'ամրանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը։

ՏՈԳԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸՆ Ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'ստեղծէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական նիւթական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է։ Առնական կորովը կը կենդանացուէ մարդկային ամբողջ դրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տարով հանգիստ եւ առողջ առողջութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Ախորժակաւոր է, կը զարթնէ արիւնն եւ նոր առաջադիմութիւն կուտայ ուղեղին, ջղային գրութեան եւ մտանոց։ Իւր վերածորգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածուած առաջին օրէն նոյն, ջղային գրութեան եւ ժամանակաւոր կայացութեանց նպաստաւոր յաջողումներ եւ բարօրութեան եւ բարօրութեան զգայնումի մը որ կարելի է հիւանդ շատուց ի վեր կորուսած էր։ Բարեղութիւնը վերանորոգուած եւ Աւելի ամեն հրաշալի կերպով կ'ուրախանայ։ Գրեթէ պարզապէս կանոնաւորապէս կը գործադրուի։ Ցուցնը կը լինի հանդարտ եւ կաղդուրիչ։ Գինեմը կիսի լինայ, ջրի ուրիշը կը գուշակուին, ալեզը չաղուն կը լինին, մորքը պարզուած եւ առողջ գոյն մը կ'առնու, մարդը այլ կ'սանան։

Զգուշացէք սոր նմանութիւններն։ Տօքթոր լալորի ծանօթ ֆոսֆոտինը, պարունակեալ է այն սանն չիչերուն մէջ որ, բրիտանական կառավարութեան դրոշը կը կրեն սա բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London. [illegible] գիրքերնուն։ Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած է բազմաթիւ վատնիրաստ եւ վնասակար կեղծեր։

Մեծապանակ եւ փոքրապանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պոլսոյ ներկայացուցչին քով,
79 Ր. ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ ԳԱՐՈՒԱՆԱՆ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վ.ոյմոտս, պահանջողին քով, կայսրան Թրամուէյիոյ, 95 եւ 97

DRAGÉES de Fer Rabuteau

Lauréat de l'Institut de France. — Prix de Thérapeutique.

L'Emploi en médecine du Fer Rabuteau est basé sur la science.

Les Véritables Dragées de Fer Rabuteau sont recommandées dans les cas de *Chlorose, Anémie, Pâles Couleurs, Pertes, Débilité, Epuisement, Convalescence, Faiblesse des Enfants, Appauvrissement et Altération du sang*, à la suite de fatigues, veilles et excès de toute nature. — Prendre 4 à 6 dragées par jour.

Ni Constipation, ni Diarrhée, Assimilation complète.

Elixir de Fer Rabuteau recommandé aux personnes qui ne peuvent pas avaler les dragées. — Un verre à liqueur aux repas.

Sirop de Fer Rabuteau, spécialement destiné aux enfants.

Une instruction détaillée accompagne chaque Flacon.

Exiger le **Véritable Fer Rabuteau CLIN & Cie**, de PARIS, *que l'on peut se procurer chez les Droguistes et Pharmaciens.*

1239

ԽԱՐԻՍԽ

ՊԵՆԱՅ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԵՆՆԱ. Հաստատեալ 1858 ին

1887 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ գումարն էր Ֆր. 86,699,959,12
Ն. բաղմութիւն ապահովեալ գումարաց » 408,448,921,35
Ապահովագրեալ տուրք անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն % 23 չափ կիրնան։
Ապահովագրեալ տուրք անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխին մինչեւ 41 ½ % չափ կիրնան։

ԹԱՂԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մանուան պարագային մէջ։ Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 266 ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր մահուանցը վերջ մահուան համար 10,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և առանց գումարի շահուց մասնակցելի իւր ապրած մինչեւին։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտքը) Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած մէջեղին ապահովագրեալ տղայ մը բան տարի յետոյ 10,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը ստանայ. տարի զատ, պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց 298.80 ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն։

Ասանկոյ օժտ համար ապահովագրելոյ շահուց մասն եղած է վերջին երեք տարիներուն համար 37 %, 34.12 % և 41 ½ %, Այնպէս տարեկան 1000 ֆրանքին վրայ, 415 ֆրանք բաժին ստացած են վերջին բաշխումն։

Ջերմին մը գանակի մը մէջեղաս, կարելի է երաշխաւորել նաեւ վճարուած դրամներն, եթէ մահ պատահի։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհ. Գործակալատան Գ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՈՆՏՈ, Գրասենեակք, Թիւնէլի Հրապարակ, տուն Պալէրի, երկրորդ յարկ

Ընկերութեան սեղանաւորն է Գ. Ս. ԱՏԼԷՐ 44

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Նոր գիւտ մը՝ այս տարերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ ոչ և է սիրտ գործածութեան կամ լուացքի։

ՇԱԳԱՆԱԿԱՆԱԳՈՅՆԻ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵԻԻ

Այս նոր ներկը բաղկացեալ է միայն արմատներու և խոտերու նիւթէ։ Սպիտակ եամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյնի կամ թանձր սեւի։

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկն ո՛րչափ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամենէն բնական երեւոյթը տալ և ամենէն ուշադիր դիտողն ի դէպ հանել։ Կը կասեցնէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ, թեփը կ'ամենեցնէ և նոր ոյժ կուտայ մազային մորթին։ Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Արուակը երերցնել գործածելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն դնել սկաւառակի մը մէջ, մեծոյ բաթալ պղտիկ սանտրով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած բուռնդով մը թեթեւ կերպով մազերուն վրայ անցուցնել զայն, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջին։ Ապա գլուխը բաց պահել մինչեւ որ հեղուկը չոր իանայ։ Բոլոր մազերը մէկ ջղալով, ունաք մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, պէտք համար մէկ անգամ բաւ է։ Եթէ մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թուխ կ'ելլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս չաքաթն անգամ մը հեղուկին գործածելու։ Նոյն եղանակը գործածելու է մօրուքին և պեխերուն համար։ Պէտք չկայ գուլոր լուալ գործողութենէն առաջ կամ ետքը։ Բնականաբար վերջին դէպքն և ձեռքերը լուալու է առ ի զգուշութիւն։

ԾԱՆ. Սկսուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութենէ ետք, գլուխը լուալու է քիչ մը ալքալով, ապա գլխուն քսելու է այդ ներկին մէջ թեթեւապէս թրջած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿՆՂԵՐԵՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միայն կեդրոնատեղի ԷՐՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱՆ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վ.ոյմոտս, Պահանջողին քով, կայսրան Գալաթիա-Շեշլիի Թրամուէյիոյ, Թիւ 95 և 97, Գալաթիա։ 77

ՖԻԻՔՕԿԼԻՍԻՆ ԿՐԷՍԻ

ԾՈՎԱՅԻՆ ՏՈՒՆՆԵՐԻ ԲԱՂԿԱՑԵԱԼ ՕՇԱՌԱԿ

Մորիս ձկան իւղին փոխան, ապրեցնիկ դեղ մը այս ֆիւ-ուէլէսիէր և այնչափ ախորժակաւոր է որքան մեւսը նոգալի։

Ֆիւ-ուէլէսին Կրէսէն յաջողութեամբ կը գործածուի ՏՂԱՅՈՑ պարբերական հիւանդութեանց մէջ։ 444

ԼԸ ԲԻՌՏՐԻԵԼ և ԸՆԿ. LE PERDRIEL & Cie. Ի ԲՈՐԻԶ և Դեղարանաց մէջ։

ՄԱԼՏԱՐ Ս. Է. ԱԼԼԷՆԻՆ

ԵՐԱԽՏԱՒՈՐՈՒՈՅ ՄԱՐ. ԹԱՓԻԹԻՆԸ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ներմակ ընկած մազերուն գոյն, միմիայն ու գեղ կուտայ։ Կը նորոգէ անոր կիսնը, այժը և ամուր։ Գլխու թեփը շատ մը անուրեալի կ'ընէ։ Իր անուշ հոտ առատ է ու հեշտալի։

"Մէկ շիշը կը բաւէ։" Այդ փորձը ունեցան ամենքը որոնց մոխրագունած մազերը իրենց բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան։

Նկարկ չէ, և ամենէն գեղեցիկ մը չքներ։ Թէ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը առացիր տիկին Ս. Ա. Ալլենի Հանրաչխարհական Մազ Նորոգողէն։ (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row).

Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եորք։ Կը վաճառուի ամեն սափրիչներու, անոյշ լուացողներու և անդրանցի դեղագործներու քով։

Կը վաճառուի [illegible] Գալաթիա [illegible] 155 Մեծ մուզէյ Թերա, Խանի [illegible] Գալաթիա [illegible] 95 [illegible] 97. Ֆիւրիւրեան [illegible] 77 Ֆրանք [illegible] 53 [illegible] 158 [illegible] 61

ԳԱՆԴԻԱՆԸՆ ՀԱԼԻՍ ԳՕԳՈՒԼԸ ՍԱՊՕՆԸ

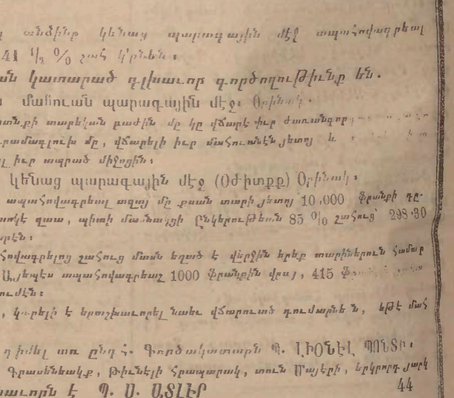

Մինչեւ գասմ Ակրիտ-Գանտիասա բէք պէտ սապն թապա վէ իմոլ օլունարը ուսանմէն մուլում տիր։ Կիրիտին խալիս զէմիրի եարը՝ նարթոն վէ չօգագ իլէ եարբլարը ճիէմէթէ ճիւմլէ ինսանում մագասլ վէ միւթէպէք իքէն, պիր գազ սէնէտէն պէրու Մխանլի, Լարվիս, Աւվալարը վասիր մանալէրնան թազլիա օլունարագ ֆիլտիրինը եէկին տիւշիւրմէք իչուն «սօսա» իլէ պիր նէվ թալդգ թօքրտրը վէ պալ մանէնի կիսի ինսանդն տիշինէ վէ սաչ վէ թէնինէ գարար կէնիրիր եէգալար գարբշարը։

Լարագ թապլիսի եարբլմագտա տիր։ Պիշիրմէկ մէմանիքան էլէեվի սաթրլմագտա օլան սապնիար էնսանլիին սալարդը սեօրմէքտան վէ չամարդը տա նիհայէթ իւչ սեէիս եարդամալար չիւրիւթմէկտէ տիր։ Պիր գրամ սաքի Գանտիա սապնը էերինտե իւչ օրգա Մեհկիլի վէ սաիրէ սապօնը սարի պուռնամագտա տիր։ «Սօսա» անէրէն չէյ՝ մուղիրը պիր թօղ տիր։

Մէգարիբ թագլիա սապնիարան պարշա տանա նէ կիսի եէգալար գարբշարդը։ Ամանի պիլիմէմէզ։ Գու կիսի թագլիա սապնիարդն սալարը սեօրիւպ սաչ գրան խասիալարը կէնիրիսին սապի պէտիրի տիր։

200 սենէտէն պէրու Կրիտ-Գանտիա Ֆապրիգալարդնան եարբլմագտա օլան սապն՝ պու քէրրէտ պուլուսակ կէօմէտիրէկն տամամատա նամար սաճիգիէ վէ ԳՕԳՈՒԼԸ սէրու մուհարբիր օրուզ։ պիրինճի վէ էշկին օյարագ խալիս նամրան, կիսլ եարը վէ տիշէրէ վէ սաչ վէ թէնին հայամի վէրիր վէ ուզարագ կիսզէլ գթրբլկամի իլէ եարբլրը, վէ սեբուրնինան մուգիր էշար սուլուսնամարդը իչիւն սենինամէլէ եարբանարը հալատ տամնարը չիւրիւմէմէլէնկի, վէ նինայէթ 10 գիւնն գասաար բալիկնան թալդիրիպսի չամարդը տան զայլ վէ գալ օլմայանարը վէ սեէնի օգագաս սանարդան է գրուշա ֆիրուխթի օլունարդ, բեէինն թաբրատա տանի պրարարը օլունարդ տա սեբիան կիսնանէրիլէնէրդ, վէ ուսանմի սեբօգիթա մնանալի Սթամարդ։ տա Լամա Մրթիրնու ի նուսիրօլը մազազամ պլաուէլ, վէ սարդու խուէնիրէրին պիր միդտար սարդպ Թէեցիս։